

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 04 (795) ■ 27 yanvar 2016

www.vergiler.az

Qiyməti: 55 qəp.

Prezident İlham Əliyev: «2016-cı il ciddi iqtisadi islahatlar dövrü olacaq»

Yanvarın 26-da «Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı»nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak edib.

Konfransda nitq söyləyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, 2015-ci ildə dünyada iqtisadi böhranın daha da dərinləşməsinə baxmayaraq, ötən il Azərbaycanda bir çox məsələlər uğurla həll olub. «Asan olmayan geosiyasi vəziyyəti və dünya iqtisadi böhranını nəzərə alsaq, bu, bizim böyük uğurumuzdur», - deyən dövlətimizin başçısı regionda baş verən münaqişələrin və Avropadakı miqrant böhranının radikal qüvvələrin güclənməsinə səbəb olduğunu, bunun da dünya üçün böyük təhlükə yaratdığını bildirdi. «Biz bu vəziyyətdə daha fəal işləməli, ölkə qarşısında duran məsələləri həll etməliyik», - deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artdığını vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin qorunduğunu və bununla bağlı tədbirlərin icra edildiyini də diqqətə çatdırıb. Keçən il demokratik inkişaf istiqamətində önəmli addımların atıldığını, Azərbaycanda siyasi və iqtisadi islahatların demokratik inkişafla paralel aparıldığını vurğulayan dövlətimizin başçısı parlament seçkilərindən də danışdı, seçkilərin şəffaf, ədalətli keçirildiyini və xalqın maraqlarını əks etdirdiyini bildirdi. Ötən il ölkəmizin iqtisadi inkişafının təmin

olunduğunu söyləyən Azərbaycan Prezidenti qeyri-neft sənayesinin 8,4 faiz, kənd təsərrüfatının 6,6 faiz artdığını deyib, enerji sektorunda, xüsusilə də «Cənub» qaz dəhlizinin icrası ilə bağlı mühüm addımların atıldığını diqqətə çatdırıb. «Biz Azərbaycanda əvəzlənəməz nəqliyyat mərkəzinə çeviririk», - deyən Prezident İlham Əliyev artıq Asiyadan Avropaya və yuxarı əksinə daşınan yüklərin Azərbaycan ərazisindən keçdiyini, ötən il bütün sosial proqramların icra olunduğunu bildirdi, qarşıdakı dövrdə heç bir sosial layihənin ixtisar olunmayacağını vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı manatın məzənnəsinin aşağı düşməsinin obyektiv səbəblərdən irəli gəldiyini bildirdi, 2016-cı ilin ciddi iqtisadi islahatlar dövrü olacağını,

artıq bununla bağlı müəyyən addımların atıldığını deyib. 2004-cü ildən regionların inkişafı ilə bağlı fəaliyyətdə olan Dövlət Proqramını xalqımızın həyatında tarixi hadisə adlandıran Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, son 12 ildə 25 elektrik stansiyası tikilib, ölkə üzrə qazlaşdırma 90 faizə yaxınlaşmış, bütün şəhərlərimiz «məvi yanacaq»la təmin olunub, 10 min kilometrə qədər yol çəkilib, xeyli sosial layihələr icra edilib, 3 min məktəb, 600-ə yaxın xəstəxana, 41 olimpiya mərkəzi tikilib, maaşlar 5 dəfə, pensiyalar 7 dəfə artıb, məcburi köçkünlər üçün 225 min insanın yaşadığı 89 şəhərcik salınıb. Bütün bunların da xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin tarixi xidmətləri, onun siyasi irsinin uğurları sayəsində mümkün olduğunu deyən

dövlətimizin başçısı liberal siyasəti ilə seçilən Azərbaycanın artıq böyük enerji və kosmik layihələri icra edən bir ölkəyə çevrildiyini bildirdi.

Konfransda çıxış edən iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının ikinci ili çərçivəsində görülən işlərdən və qarşıda duran vəzifələrdən danışdı.

Konfransın yekununda Prezident İlham Əliyev ölkədə son illərdə sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı böyük işlərin görüldüyünü deyib. Dövlətimizin başçısı sosial müdafiənin yürüdülməsinə əsas istiqamətlərdən biri olduğunu, regionlarda nəzərdə tutulan infrastruktur layihələrinin, xüsusilə də kənd yollarının, məktəb və xəstəxana binalarının tikintisi-

nin, içməli su layihələrinin icrasının əhəmiyyətini vurğulayıb.

Yerli istehsalın sürətləndirilməsi üçün əlavə tədbirlərin həyata keçirilməsinin əhəmiyyətinə toxunan Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, dövlət qurumları və özəl sektor iş yerlərinin bağlandığı bölgələrdə bu məsələnin həllini diqqət mərkəzində saxlamalıdır. Ölkə əhalisinin artıq 9 milyon 700 min nəfərə çatdığını deyən dövlətimizin başçısı bu vəziyyətin yeni iş yerlərinin yaradılmasını tələb etdiyini diqqətə çatdırıb.

Son 12 ildə Azərbaycanda 70 mindən çox müəssisənin yaradıldığını deyən Prezident İlham Əliyev sahibkarları da yeni iş yerlərinin yaradılmasında fəal olmağa çağırıb, məşğulluq idarələrinə müvafiq işlə təminatı üçün vəsaitlərin açılması ilə bağlı tapşırıqlar verib, özəl sektorun da bu amilə nəzərə alınmasının vacibliyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev turizmin inkişafı, ekoloji məsələlərin həlli, korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizə ilə bağlı tədbirlərin sürətləndirilməsinin vacibliyini bildirdi, dövlət qurumlarının və məmurların yerli məhsullardan imtina etmələrinin yolverilməz olduğunu vurğulayıb. «Azərbaycanda bir nəfər də olsun toxunulmaz adam yoxdur, hamı qanun qarşısında cavabdehdir», - deyən dövlətimizin başçısı bildirdi ki, məmurlar xalqla bir yerdə olmalıdır.

Prezident İlham Əliyev investisiyaların təşviqi, ixracın stimullaşdırılması, geniş özəlləşdirmə proqramının icrası, bank sektorunun fəaliyyətinin təkmilləşdiril-

məsi ilə bağlı tədbirlərin görülməsinin vacibliyini bildirdi, bu il hər bir rayonda sənaye zonalarının yaradılmasına dair tapşırıq verib. Dövlətimizin başçısı çıxışında ölkədə istehsal edilən ərzaq və qeyri-ərzaq məhsullarında mövcud olan xarici komponentlərin azaldılması, bu məhsulları və xammal istehsal edən müəssisələrin yaradılması istiqamətində işlərin görülməsinin vacibliyini diqqətə cəlb edib. Kənd təsərrüfatının inkişafının, torpaq fondunun dəqiq uçotunun aparılmasının, meliorasiya tədbirlərinin gücləndirilməsinin, heyvandarlığın, bitkiçiliyin, xüsusilə də pambıqçılığın inkişafının diqqətdə saxlanması əhəmiyyətinə toxunan Prezident İlham Əliyev zəruri qida məhsullarına olan tələbatın ödənilməsi, bu məhsullarda idxaldan asılılığın aşağı salınması ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Qarşıda «Biz özümüzü 100 faiz taxilla təmin etməliyik» kimi öhdəlik müəyyənləşdirən Prezident İlham Əliyev turizmin inkişafı, ekoloji məsələlərin həlli, korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizə ilə bağlı tədbirlərin sürətləndirilməsinin vacibliyini bildirdi, dövlət qurumlarının və məmurların yerli məhsullardan imtina etmələrinin yolverilməz olduğunu vurğulayıb. «Azərbaycanda bir nəfər də olsun toxunulmaz adam yoxdur, hamı qanun qarşısında cavabdehdir», - deyən dövlətimizin başçısı bildirdi ki, məmurlar xalqla bir yerdə olmalıdır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminliyini bildirdi, müstəqillik yolunda xalqımıza uğurlar arzulayıb.

Dövlətimizin başçısı Davosda keçirilən Dünya İqtisadi Forumunda iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Davosda keçirilən Dünya İqtisadi Forumunda iştirak etmək üçün yanvarın 20-də İsveçrəyə işgüzar səfər edib. Dövlətimizin başçısı səfər çərçivəsində bir sıra ölkələrin dövlət və hökumət başçıları, eləcə də nüfuzlu şirkətlərin rəhbərləri görüşlər keçirib.

Prezident İlham Əliyevin İslam Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Məhəmməd Nəhavəndian, İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu, Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Navaz Şərif, Gürcüstanın Baş naziri Giorgi Kvirikaşvili, Ukrayna Prezidenti Petro Poroshenko ilə keçirdiyi görüşlərdə ölkələrimiz arasında dostluq münasibətlərinin bütün sahələrdə yüksək səviyyədə inkişafı, əməkdaşlığın və iqtisadi əlaqələrin daha da genişləndirilməsi, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Prezidenti Avropa Yenidönüşüm və İnkişaf Bankının prezidenti Suma Çakrabarti, Avropa Komissiyasının enerji birliyi üzrə vitse-prezidenti Maroş Şevçoviç, BP şirkətinin baş icraçı direktoru Robert Dadli, «LUKOIL» şirkətinin prezidenti Vahid Ələkbərov, «Procter and Gamble Europe» şirkətinin prezidenti Geri Edrur Kumbe, «Microsoft Corporation» şirkətinin vitse-prezidenti xanım Syuzan Hauser və digər nüfuzlu

şəxslərlə də görüşüb və bu görüşlərdə mövcud əlaqələrin vəziyyəti və inkişaf etdirilməsi, qarşılıqlı əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində keçirilən «Yeni enerji tarazlığı» mövzusunda keçirilən sessiyada çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, dünyada gedən dərin iqtisadi və maliyyə böhranına baxmayaraq, Azərbaycan öz iqtisadiyyatını bu böhranın yaratdığı mənfəti meyllərdən maksimum dərəcədə qorumağa çalışır. Dünyadakı siyasi, hərbi və maliyyə böhranının dərinləşməsi şəra-

itində iqtisadi inkişafı saxlamaq, əlbəttə ki, böyük nailiyyətdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirdi ki, neftin qiyməti 2015-ci il ərzində bir neçə dəfə aşağı düşüb: «İndiki vəziyyətdə hökumət qarşısında duran əsas vəzifə makroiqtisadi sabitliyi təmin etmək, inflyasiyanı normal səviyyədə saxlamaqdır. Azərbaycanın iqtisadi vəziyyəti sabitdir. Bizim xarici borcumuz ümumi daxili məhsulun yalnız 12 faizini təşkil edir. Bizim valyuta ehtiyatlarımız da demək olar ki, ümumi daxili məhsul ilə eyni səviyyədədir. Neftin qiymətlə-

rinin azalması milli valyutamıza da təsir etdi. Manat 1,3 dollara bərabər idi. İlk devalvasiya zamanı manat 1-1 nisbətində oldu. İkinci devalvasiyanın əsas səbəbi isə qonşu ölkələrdə milli valyutaların kəskin devalvasiyası oldu. Nəticə olaraq bizim məhsullarımızın rəqəbətdə davamlılığı azaldı və bu, büdcəmiz üzərində artıq yükə çevrildi. Beləliklə, bu, qaçılmaz idi. Bacardığımız qədər bunun qarşısını almağa çalışdıq».

Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, ölkəmizdə neftdən asılılığı təmin edən qeyri-neft iqtisadiyyatı qurulur. Azərbaycanda neftsonrası dövr - 20 il sonraya hazırlıq görülür. Azərbaycanda islahatlar üçün əlverişli məqamdır. Biz maliyyə sektorumuzun yeni təfəkkürdə islahatlarına, iqtisadi islahatlara, ixracat yönümlü qeyri-neft məhsullarının istehsalına başlamışıq. Hökumət hazırda qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün mühüm addımlar atır. Qeyri-neft sektorunu ümumi daxili məhsulun təxminən 70 faizini təşkil edir. Məqsəd qarşıdakı illərdə qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafına nail olmaqdır.

Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, Azərbaycanda yerli istehsalda böyük əhəmiyyət verilir, həm dövlət, həm də özəl sektora vəsait qoyulur. Ölkədə biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, lazımsız yoxlamaların aradan qaldırılması və lisenziyalarla bağlı vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün iqtisadi islahatlar məsələsinə mühüm əhəmiyyət verilir.

Azərbaycanda iqtisadi və maliyyə sektorunun şəffaflaşması prosesi davam etdirilir.

Davos Forumunda Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynaması da müzakirə mövzusu olub. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, hazırda Azərbaycan region üçün strateji əhəmiyyətə malik Trans-Anadolu qaz kəməri (TANAP) və Trans-Adriatik boru kəməri (TAP) layihələrini reallaşdırır. Digər natiqlər də çıxışlarında Azərbaycanı ən yaxın tərəfdaş hesab etdiklərini və ölkəmizin timsalında yeni strateji tərəfdaş tapdıqlarını, gələcəkdə daha sıx əlaqələrin inkişafına nail olacaqlarını bəyan ediblər. Bildirilib ki, hazırda ən həlledici mərhələyə qədəm qoyan Avropa layihəsi adlanan TAP birbaşa Xəzər dənizini Avropa ilə əlaqələndirəcək. Layihə Avropanın birgə uğuru və İttifaqımızın enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsində bir dönüş nöqtəsidir. Bu qərar Xəzər dənizində Avropa İttifaqına birbaşa xüsusi keçid olacaq və zamanla genişlənəcək «Cənub» qaz dəhlizinin tam və çevik şəkildə reallaşmasına daha çox tökan verəcək.

Yanvarın 22-də Davosda Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində dünya iqtisadi liderlərinin «2016-cı il üçün mütləq xarakterli tövsiyələr» mövzusunda qeyri-rəsmi toplantısı keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev toplantıda iştirak edib.

Prezident İlham Əliyev: «Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcəyi»

Davos İqtisadi Forumunun rəsmi saytında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin məqaləsi yerləşdirilib. Məqaləni təqdim edirik.

Dünyada gedən dərin iqtisadi və maliyyə böhranına baxmayaraq, Azərbaycan öz iqtisadiyyatını bu böhranın yaratdığı mənfii meyllərdən maksimum dərəcədə qorumağa çalışır. Azərbaycan bütün istiqamətlərdə, o cümlədən iqtisadi sahədə dinamik inkişafını müvəffəqiyyətlə davam etdirən tolerant bir ölkədir. Son vaxtlar neftin qiymətinin kəskin şəkildə aşağı düşməsinə baxmayaraq, ölkə iqtisadiyyatı özünün inkişaf templərini davam etdirməkdədir.

Azərbaycan iqtisadiyyatı son 10 ildə 300 faiz artmışdır. Yoxsulluq və işsizlik kəskin şəkildə aşağı düşmüşdür. Hazırda hər iki göstərici 5 faiz səviyyəsindədir. 2015-ci ildə qeyri-neft sənayesi 8,4 faiz artmışdır. Dünyadakı siyasi, hərbi və maliyyə böhranının dərinləşməsi şəraitində iqtisadi inkişafı saxlamaq, əlbəttə ki, böyük nailiyyətdir. Neftin qiyməti 2015-ci il ərzində üç dəfə aşağı düşmüşdür. Ona görə də bizim gələcəyimizdə kəskin şəkildə azalmışdır, təbii ki, büdcə gəlirləri və ələcdə də büdcə xərcləri. Biz 2015-ci ildə büdcə xərclərinə böyük qənaət edə bilməmişik. Əfsuslar olsun ki, dünyada gedən proseslər 2016-cı il üçün də nikbin əsaslar vermir.

İndiki vəziyyətdə hökumət qarşısında duran əsas vəzifə makroiqtisadi sabitliyi təmin etmək, inflyasiyanı normal səviyyədə saxlamaqdır. 2015-ci ilin yekunlarına görə inflyasiya 4 faizdən az olmuşdur. Biz 2016-cı il ərzində də bu rəqəmi ən aşağı səviyyədə saxlamağa çalışmalıyıq. Son illərdə Azərbaycanda yerli istehsal böyük əhəmiyyət verilir, həm dövlət, həm də özəl sektora vəsait qoyulur. Ölkədə biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, lazımsız yoxlamaların aradan qaldırılması və lisenziyalarla bağlı vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün iqtisadi islahatlar məsələsinə mühüm əhəmiyyət verilir. Azərbaycanda iqtisadi və maliyyə sektorunun səfəfləşməsi prosesini davam etdiririk. Bu baxımdan, Davos Dünya İqtisadi Forumu Azərbaycanı ölkələrin iqtisadiyyatlarının rəqabətlik qabiliyyətinə görə 40-cı yərə, MDB məkanında isə yenicən birinci yərə layiq görmüşdür.

Qeyri-neft sektoru, əlbəttə ki, iqtisadi inkişafımızın əsas hərəkətverici sahəsidir. Azərbaycan iqtisadiyyatı artıq çoxşaxəli iqtisadiyyatdır. Qeyri-neft sektoru ümumi daxili məhsulun təxminən 70 faizini təşkil edir. Məqsədimiz qarşıdakı illərdə qeyri-neft sektoru-

nun sürətli inkişafına nail olmaqdır. Azərbaycanın zəngin neft-qaz resursları və məqsədyönlü siyasəti enerji sahəsində də böyük işlər görülməsinə imkan yaratmışdır. Azərbaycanın irəli sürdüyü təşəbbüs və layihələr regionumuzun hüduqlarını aşaraq ölkələri və qitələri birləşdirir.

Enerji təhlükəsizliyi məsələsinə nəzər saldıqda aydın görünür ki, Azərbaycan artıq Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayır. Bu baxımdan, «Cənub qaz dəhlizi» layihəsinin icrasına başlanma tarixi hadisədir. «Cənub qaz dəhlizi» 4 layihədən ibarətdir. Birincisi, «Şahdəniz-2» fazasının işlənilməsidir. «Şahdəniz» yatağında qaz ehtiyatları bir trilyon kubmetrdən çoxdur. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın digər yataqları ilə birlikdə qaz ehtiyatları 2.6 trilyon kubmetr təşkil edir. İkinci layihə Azərbaycanı Gürcüstanla birləşdirən Cənubi Qafqaz qaz kəmərinin genişləndirilməsidir. Üçüncü layihə Trans-Anadolu qaz kəməri (TANAP) layihəsidir. 2012-ci ildə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında imzalanmış bu layihəyə əsasən, qaz kəməri Türkiyə-Gürcüstan sərhədindən Türkiyə-Yunanistan sərhədinə qədər uzanacaq. Dördüncü layihə isə Trans-Adriatik boru kəməri (TAP) layihəsidir. Bu layihə əsasında qaz kəməri Yunanıstandan Albaniyaya, oradan da Adriatik dənizinin altından keçməklə İtaliyaya çat-

acaqdır. Bütün bu dörd layihə «Cənub qaz dəhlizi»ni formalaşdırır. Azərbaycan bu dörd layihədə önəmli səhmdar, TANAP layihəsində isə əsas səhmdardır. «Cənub qaz dəhlizi»nin icrası nəticəsində bir çox ölkələr alternativ qaz mənbəyi kimi Azərbaycan qazına çıxış əldə edəcəkdir. Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, Albaniya və İtaliya «Cənub qaz dəhlizi» layihəsinin iştirakçılarıdır. Eyni zamanda, Monteneqro, Bosniya və Herseqovina, Xorvatiya bu layihəyə qoşulmaq barədə Azərbaycan tərəfi ilə anlaşma memorandumu imzalamışlar. Beləliklə, Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində çox önəmli və etibarlı tərəfdaş çevrilir.

Nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı da ölkəmizdə prioritet istiqamətlərdəndir. Bu gün biz müasir texnologiyaların tətbiqi və qonşu dövlətlərin iştirakı ilə tarixi İpək Yoluunu bərpa edirik. Hazırda Azərbaycan və Gürcüstandan keçməklə Türkiyəyə qədər uzanacaq Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu da tikilir ki, bu, ilk dəfə olaraq Azərbaycanı dəmir yolu vasit-

təsilə Avropa ilə birləşdirəcək. Bunun tarixi əhəmiyyəti var. Eyni zamanda, Azərbaycanda bir neçə beynəlxalq aeroport tikilmişdir. Yeni Beynəlxalq Dəniz Ticarəti Limanı da tikilməkdədir. Bu da Xəzər hövzəsində ən böyük ticarət limanı olacaqdır.

Nəqliyyat infrastrukturunda olduğu kimi, müasir texnologiyaların müxtəlif sahələrdə tətbiqinə

də əhəmiyyət göstərir. «ASAN xidmət»in fəaliyyəti başlamasından iki il vaxt keçir. Bu müddət ərzində 7 milyon insan xidmətdən istifadə edib və əhalinin bu xidmətdən razılıq əmsalı 100 faizə yaxındır. Bəzi ölkələr bizim bu sahədə təcrübəmizdən istifadə etməyə başlamışlar.

Ölkəmizdə sosial infrastruktur layihələri də uğurla icra olunur.

Qeyri-neft sektoru, əlbəttə ki, iqtisadi inkişafımızın əsas hərəkətverici sahəsidir. Azərbaycan iqtisadiyyatı artıq çoxşaxəli iqtisadiyyatdır. Qeyri-neft sektoru ümumi daxili məhsulun təxminən 70 faizini təşkil edir. Məqsədimiz qarşıdakı illərdə qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafına nail olmaqdır

də xüsusi önəm verilir. Azərbaycan «Azerspace-1» və «Azersky» peyklərini orbitə çıxararaq dünya kosmik ailəsinə qoşulmuşdur. Ölkəmizdə müasir idarəetmənin təmin olunması və şəffaflığın artırılması üçün «elektron hökumət» quruculuğu istiqamətində işlər aparılır.

Dövlət orqanları «ASAN xidmət» mərkəzləri vasitəsilə əhaliyə elektron xidmətlərin göstərilməsini təmin edir. Hazırda respublika üzrə 9 «ASAN xidmət» mərkəzi fəaliyyət göstərir. Bu mərkəzlərdə dövlət orqanları tərəfindən 30 sahə üzrə 112, yarımdan funksional sahələr üzrə isə 140 xidmət göstərilir. İki yeni mərkəz isə tikilməkdədir. 10 səyyar avtobus ölkənin müxtəlif bölgələrin-

də xüsusi önəm verilir. Azərbaycan «Azerspace-1» və «Azersky» peyklərini orbitə çıxararaq dünya kosmik ailəsinə qoşulmuşdur. Ölkəmizdə müasir idarəetmənin təmin olunması və şəffaflığın artırılması üçün «elektron hökumət» quruculuğu istiqamətində işlər aparılır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan dünyada həm də multikulturalizmin mərkəzlərindən biri kimi tanınır və xalqımız bunlara fəxr edir.

Vətəndaş müraciətlərinə yerlərdəki real vəziyyəti göstərən barometr kimi baxılmalıdır

Yanvarın 23-də Vergilər Nazirliyində vətəndaş müraciətlərinə baxılması ilə bağlı nazirliyin məsul vəzifəli şəxslərinin və yerli vergi orqanlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə müşavirə keçirilmişdir.

Vergilər nazirinin müavini, üçüncü dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri Sahib Ələkbərov müşavirəni açaraq qeyd etmişdir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev vətəndaşların müraciətlərinə diqqətlə yanaşılmasını hər bir dövlət qurumunun ən mühüm vəzifələrindən biri kimi müəyyənləşdirmişdir. Ölkə başçısının tapşırığı ilə mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərləri mütəmadi olaraq yerlərdə vətəndaşları qəbul edir, onları narahat edən məsələlərlə bağlı müvafiq tədbirlər həyata keçirir və bu məsələ vergi orqanlarının da fəaliyyətində prioritet təşkil edir.

Vergilər naziri Fazil Məmmədovun vətəndaş müraciətlərinə baxılmasının vergi yığmaq qədər vacib məsələ olduğu barədə fikrinə istinad edilərək bildirilmişdir ki, rəhbərlik vətəndaşların qaldırdıqları problemlərə diqqətlə araşdırılmasını və müvafiq tədbirlərin görülməsini daim diqqət mərkəzində saxlayır, vergi orqanlarında vətəndaş müraciətlərinə baxılması vəziyyəti barədə ayda bir dəfə nazirə xüsusi xidməti məruzə təqdim olunur.

Sahib Ələkbərov vurğulamışdır ki, vətəndaş müraciətləri dövlət-vətəndaş münasibətlərinin barometri kimidir, ona görə də müraciətləri daim nəzarətdə saxlamaq, onlardan nəticə çıxarmaq və vaxtında lazımi tədbirlər görmək vergi orqanları qarşısında qoyulmuş ən mühüm vəzifələrdəndir. Sahibkarların qarşılaşdıqları problemlərin öyrənilməsi baxımından ən aktual və dəqiq məlumatlar da məhz vətəndaş müraciətlərinin araşdırılması zamanı üzə çıxır.

Nazir müavini vergi orqanlarına daxil olan müraciətlərin statistikasına toxunaraq vurğulamışdır ki, 2014-cü illə müqayisədə keçən il müraciətlərin sayında azalma olmuşdur. Lakin vətəndaş müraci-

etlərinin araşdırılaraq qanunamüvafiq tədbirlər görülməsi müraciətlərin sayından daha vacib əhəmiyyət daşıyır. Əvvəlki illərdə rast gəlinən ən böyük problemlərdən biri müraciətlərə vaxtında baxılmaması, süründürməçilik hallarına yol verilməsi idisə, 2015-ci ildə bu hal tamamilə aradan qaldırılmışdır.

Sahib Ələkbərov qeyd etmişdir ki, vergilər nazirinin ömri ilə ötən il nazirliyin strukturunda icraya nəzarət şöbəsi yaradılmış, vətəndaş müraciətlərinin qəbulu, sənədlərə baxılması işinin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə xüsusi proqramlar hazırlanmışdır.

Vətəndaş müraciətləri dövlət-vətəndaş münasibətlərinin barometri kimidir, ona görə də müraciətləri daim nəzarətdə saxlamaq, onlardan nəticə çıxarmaq və vaxtında lazımi tədbirlər görmək vergi orqanları qarşısında qoyulmuş ən mühüm vəzifələrdəndir.

Müşavirədə çıxış edən Vergilər Nazirliyi Aparatının rəhbəri Əli Həsənov qeyd etmişdir ki, 12 noyabr 2015-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş «Vətəndaş müraciətləri haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu vətəndaşların öz hüquq və azadlıqları çərçivəsində müraciət hüququnun həyata keçirilməsi ilə bağlı münasibətləri tənzimləmək, vəzifəli şəxslər tərəfindən müraciətlərə baxılma qaydalarını müəyyən etmək məqsədi daşıyır. Qanunla dövlət orqanları tərəfindən vətəndaşların müraciətlərinə baxılması sahəsində dəqiq və əhatəli hüquqi tənzimləmə mexanizmi müəyyən edilmişdir.

Qanunda öz əksini tapmamış bir sıra müddəalar - vətəndaşların müraciətlərinə baxılmasının prinsipləri, müraciətlərə dair tələblər, müraciətin baxılmaması, müraciətlərə baxılma zamanı vətəndaşların hüquqları, canlı yayımlanan tele-radio proqramları, telefon müraciət xidməti vasitəsilə edilən sifahi müraciətlərin xüsusiyyətləri, elektron müraciət kimi yeni normalar müəyyən olunmuşdur.

Qeyd olunmuşdur ki, Vergilər Nazirliyinin Avtomatlaşdırılmış Vergi İnfor-

masiya Sistemində (AVİS) sənədlərin icrası, vətəndaş müraciətlərinə baxılması proseslərini əvvəldən axıra qədər izləməyə imkan verən dəqiq və kifayət qədər təkmil nəzarət sistemi yaradılmışdır. Vətəndaş müraciətlərinə baxılması ilə əlaqədar dövlət vergi orqanlarında ən son texnoloji avadanlıqlarla təchiz edilmiş xüsusi qəbul otaqları yaradılmışdır. Şikayət xarakterli qəbulla zamanı vətəndaşa əvvəlcədən xəbərdarlıq edilməklə videoçəkiliş həyata keçirilir və bu materiallar xüsusi kodlar altında vətəndaşların qəbulu şöbəsində arxivləşdirilir. Mübahisəli məqamları aydınlaşdırmaq, şəf-

vergi orqanlarına ümumilikdə 95.996 vətəndaş müraciəti daxil olmuşdur ki, bu da 2014-cü illə müqayisədə 7% azdır. Daxil olmuş müraciətlərin 92.445-i ərizə (96,3%-i), 3402-si şikayət (3,5%), 149-u təklif (0,2%) olmuşdur. 2014-cü illə müqayisədə ərizə və təkliflərin sayında azalma müşahidə olunsada, şikayətlərin sayı artmışdır. Müraciətlərin 37,9%-i kameral vergi yoxlamaları, 33,1%-i müxtəlif arayışların alınması, 3,9%-i vergi borcları, 2,2%-i səyyar vergi yoxlamaları, 1,7%-i nağd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulması və operativ vergi nəzarəti tədbirləri, 1,5%-i ver-

dən 33,5%-i operativ vergi nəzarəti, 11%-i vergi auditi, 3,5%-i vergi ödəyicilərinə xidmət, qalanları isə digər məsələlərlə bağlı olmuşdur. 346 faktiki şikayətin hamsına bilavasitə müraciət müəlliflərinin iştirakı ilə baxılmışdır. Onlardan 15%-i tam və ya qismən təsdiqini tapmış, 4,6%-i ilə bağlı qanunamüvafiq izahatlar verilməmiş, 80,4%-i isə əsassız sayılmışdır.

Ş.Şəfərov Daxili Təhlükəsizlik Baş İdarəsi tərəfindən vergi orqanları əməkdaşlarının qanunsuz hərəkətləri və korruptsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlarla bağlı aparılmış xidməti araşdırma və təhqiqatların nəticələri barədə, hər bir nöqsan üzrə misallar göstərərək, ətraflı məlumat vermiş, bu halların aradan qaldırılması və gələcəkdə belə hallara yol verilməməsi üçün görüləli olan zəruri tədbirlər barədə danışıbmışdır.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin Hüquqi Təminat Şöbəsinin rəisinin səlahiyyətlərini icra edən Anar Rzayev vergi ödəyicilərinin şikayətlərinə baxılması zamanı ortaya çıxan problemlər və onların həlli ilə əlaqədar görülmüş tədbirlərə həsr olunmuşdur. A.Rzayev «İnzibati icraat haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu, inzibati orqanlar tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətin hüquqi əsasları, maraqlı şəxslər tərəfindən inzibati orqanlara müraciət etmək qaydaları, onların inzibati icraatda iştirakı, inzibati orqanın vəzifəli şəxslərinə etirazların verilməsi, o cümlədən maraqlı şəxslərin hüquqlarına və qanuni maraqlarına zidd olan inzibati orqanların inzibati aktlarının, hərəkət və ya hərəkətsizliyindən şikayətlərin verilməsi ilə bağlı məsələlər barədə ətraflı məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, Vergilər Nazirliyi və ona tabe olan vergi orqanları inzibati orqan kimi, qanunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində layihələr hazırlayaraq normayaratma orqanına təqdim etmişdir.

Müşavirənin sonunda vətəndaş müraciətlərinin müsbət həlli üçün daha səmərəli yolların axtarılması ilə bağlı tədbir iştirakçılarının təklifləri dinlənmiş, onların çoxsaylı sualları cavablandırılmışdır.

Fəxrizadə İKRAMQIZI

Son on ildə regionlar üzrə vergi daxilolmaları 7,2 dəfədən çox artıb

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə keçirilmiş «Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı»nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr olunmuş konfrans çərçivəsində vergi sektoru üzrə panel iclasında vergilər naziri Fazil Məmmədov çıxış edərək bildirmişdir ki, ulu öndər Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu və möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən inkişaf strategiyasına uyğun olaraq, bölgələrimizdə çox ciddi müsbət dəyişikliklər baş vermiş, yeni müəssisələr yaradılmış, iş yerləri açılmış və müasir tələblərə cavab verən infrastruktur formalaşdırılmışdır.

Regional iqtisadi inkişaf fonunda görülmüş işlərin nəticələri son illər ərzində ölkəmizin, o cümlədən regionların hərtərəfli inkişafında, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasında, eləcə də əsas makroiqtisadi göstəricilərin müsbət dinamikasında da öz əksini tapır.

Qeyd edilmişdir ki, son 10 il ərzində büdcə gəlirləri ümumilikdə 4,4 dəfə, Vergilər Nazirliyinin xətti ilə vergi daxilolmaları 2,6 dəfə, o cümlədən qeyri-neft sektoru üzrə 4,9 dəfə artmışdır. Vergi sisteminə kompleks islahatların aparılması, sahibkarlar və

iş adamları üçün əlverişli biznes mühitinin yaradılması, iqtisadi inkişafı stimullaşdıran çəvik və səmərəli vergi siyasətinin həyata keçirilməsi regionlar üzrə dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının əhəmiyyətli dərəcədə artması ilə nəticələnməmişdir. Əgər 2006-cı ildə regionlar üzrə vergi daxilolmaları cəmi 86,6 milyon manat təşkil edirdisə, 2015-ci ildə bu rəqəm 7,2 dəfədən çox artaraq 622,1 milyon manata çatmışdır.

Tədbir iştirakçılarının nəzərində çatdırılmışdır ki, aqrar sektorun inkişafını sürətləndirmək məqsədilə kənd təsərrüfatı məhsulları

ri istehsalı ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslər 2019-cu il yanvarın 1-dək, torpaq vergisi istisna olmaqla, digər vergiləri ödəməkdən azad ediləblər. Gəlir vergisinin ödəyicisi olan fiziki şəxslərin bu fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlirləri isə Vergi Məcəlləsi qüvvəyə mindiyi tarixdən başlayaraq, müddət qoyulmadan gəlir vergisindən azad olunmuşdur. Bütövlükdə kənd təsərrüfatı sahəsinə verilmiş vergi güzəştləri nəticəsində təkcə son 10 ildə 2 milyard manatdan artıq vəsait sahibkarların sərəncamında qalmışdır.

2016-cı ilin yanvar ayının

1-dən Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərin qüvvəyə mindiyini diqqətə çatdıran nazir qeyd etmişdir ki, bu dəyişikliklər vergi inzibatchılığının sadələşdirilməsi ilə yanaşı, vergi yükünün əhəmiyyətli dərəcədə aşağı salınmasına, sahibkarlıq subyektlərinin sərəncamında daha çox vəsaitin qalmasına xidmət edir. Güzəşt tətbiq olunan maddəyə əsasən, əldə edilən gəlirin məbləği 10 dəfə artırılmış, ticarət və ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərə, dövrüvəsindən asılı olmayaraq, sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi hüququ verilmişdir. ƏDV ödəyicisi kimi məcburi qeydiyyatdan keçirilməyi istəyən vəsait ödəyicisi yaradan vergi tutulan əməliyyatların həcmi 120 min manatdan 200 min manatadək qaldırılmış, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərə vergitutma rejimində seçim hüququ verilmiş, daşınmaz əmlakın satışının sadələşdirilmiş vergiyə cəlb edilməsinə başlanılmışdır.

Vergilər naziri bildirmişdir

ki, regionların davamlı və dayanıqlı inkişafını təmin etmək üçün dövlət büdcəsindən kifayət qədər vəsait ayrılır. Lakin onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bunun üçün böyük məbləğdə vəsait tələb olunur və bu da əsasən vergi daxilolmaları və Dövlət Neft Fondunun ayırmaları hesabına həyata keçirilir. Bu prosesin bundan sonra da davamlı və dayanıqlı olması üçün büdcənin gəlir hissəsini artırılmalıdır. Günümüzün reallığı isə ondan ibarətdir ki, neftin qiyməti son bir ildə 4 dəfə aşağı düşmüş və bu proses proqnozlaşdırıla bilinmədiyindən, bundan sonrakı illərdə büdcə gəlirləri əsasən vergi daxilolmaları və qismən də gömrükdən daxilolmalar hesabına formalaşmalıdır.

Aparılması Vergilər Nazirliyinə həvalə olunmuş pələndə ortaya çıxan sualları hərtərəfli müzakirə etməyə, onların həlli yollarını axtarmağa, konfrans iştirakçılarına tökliflərini dinləməyə,

suallarını cavablandırmağa hazır olduğunu bildiren vergilər naziri qanunsuz vergi alındığını düşündüyü sahibkarlardan xahiş etmişdir ki, onlar Vergilər Nazirliyinin Apelyasiya Şurasına, Baş Prokurorluğa, yaxud məhkəmələrə müraciət etsinlər. «Əgər haqlıdırlarsa, onların hüquqları bərpa olunacaq», - deyən Fazil Məmmədov onu da vurğulamışdır ki, qanunsuz sahibkarlıq ortadan qalxmaldır: «Bazarda xeyli sayda müəssisələr var ki, vergi uçotunda deyil».

İşgüzar dialoq şəklində keçən müzakirələrdə «Sem San» şirkətinin təsisçisi və rəhbəri Samir Heydər, «Qartal» tikinti şirkətinin rəhbəri Şahin Məmmədov, «Karat Holding»in icraçı direktoru Tale Qasımov, Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mübariz Əhmədov, İmişli Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vilyam Hacıyev və başqaları onları maraqlandıran suallara vergilər nazirinə müraciət etmişlər.

Ərazi vergi orqanlarının fəaliyyəti müzakirə olunub

Yanvarın 23-də Vergilər Nazirliyində ərazi vergilər departamentlərinin və ərazi vergi idarələrinin rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə iclas keçirilmişdir. Tədbirə sədrlik edən vergilər nazirinin büdcə proqnozlarının icrası üzrə müşaviri, Ərazi vergi orqanları ilə iş üzrə Baş İdarənin rəisi Habil Məmmədov bildirmişdir ki, ölkə iqtisadiyyatının dinamik inkişafı fonunda regionların inkişafı ilə bağlı qəbul edilmiş dövlət proqramları və mühüm sənədlər bölgələrdə iqtisadi inkişafın artmasına, sahibkarlıq mühitinin yaxşılaşmasına və regionlardan daxil olan vergilərin həcminin artmasına səbəb olmuşdur. Bölgələrdə həyata keçirilmiş uğurlu islahatların nəticəsi kimi, 2015-ci ildə Vergilər Nazirliyinin ərazi vergi orqanları qarşısında qoyulmuş proqnoz tapşırıqları 100,7 faiz yerinə yetirilmiş, dövlət büdcəsinə 622,1 milyon manat vəsaitin ödənilməsi təmin edilmişdir.

Regionlarda vergi orqanları tərəfindən proqnoz tapşırıqlarının icrası və vergi daxilolmalarının həcminin artırılması, vergi nəzarətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, bölgələrdəki mövcud resurslardan daha səmərəli istifadə edilməsi məqsədilə nazirlik tərəfindən ciddi islahatlar həyata keçirilir. Bu islahatların davamı olaraq, vergilər nazirinin 15 yanvar 2016-cı il tarixli əmrinə əsasən, ərazi vergilər departamentlərində və idarələrində struktur dəyişikliyi aparılmış,

kadrlar komplektləşdirilmişdir. Qeyd edilmişdir ki, ötən dövrlərdə ərazi vergi orqanları tərəfindən proqnoz tapşırıqlarının icrası ilə bağlı müsbət işlər görülməsi ilə yanaşı, hazırda vergi inzibatchılığının işinin müasir tələblərə cavab verən üst səviyyəyə çatdırılması əsas prioritetlərdəndir. Bildirilmişdir ki, həyata keçirilmiş struktur islahatları ərazi vergi orqanları tərəfindən vergi proqnozlarının icrasına nəzarətin düzgün qurulmasına şərait yaradacaqdır.

Vergilər Nazirliyinin Ərazi vergi orqanları ilə iş üzrə Baş İdarəsinin rəisi Habil Məmmədov bildirmişdir ki, ərazi vergi orqanlarında aparılmış son struktur dəyişikliyinin başlıca məqsədləri nazirliyin müvafiq sahələri üzrə funksional vəzifələrin daha keyfiyyətli yerinə yetirilməsi, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və kadr potensialından daha səmərəli istifadə olunması, vergi potensialının genişləndirilməsi, vergi ödəyiciləri üzərində nəzarətin rəşional təşkili və könnüllü əmələ gətirilməsinin yüksəldilməsini əhatə edir. E.Bəylərov, həmçinin, yeni yaradılmış strukturlarda müvafiq şöbələr tərəfindən görülməli işlər barədə də geniş məlumat vermişdir.

Vergilər Nazirliyinin İqtisadi təhlil və sahibkarlıq subyektlərinin dövlət qeydiyyatı Baş İdarəsinin rəisi İlkin Vəliyev çıxışında qeyd etmişdir ki, ərazi vergi orqanlarının strukturunda aparılmış yeniliklər proqnozların icrasında faydalı olacaqdır. Ərazi

vergi orqanlarının uçot məlumatlarında dəyişikliklərin və təhlillərin aparılmasının operativliyinin təmin edilməsi məqsədilə yeni struktur sahələr - uçot-məlumat bazalarının aktuallığını təmin edən və kameral vergi yoxlamalarının aparılması üzrə bölmələr yaradılmışdır ki, bu da öz növbəsində kameral vergi yoxlamalarının keyfiyyətinin daha da artırılmasına və şikayətlərin sayının azalmasına gətirib çıxaracaqdır.

Tədbirə yekun vuran Habil Məmmədov ərazi vergi orqanlarının işinin nəticələri və ötən dövrdə yol verilmiş nöqsanları vergi orqanları rəhbərlərinin nəzərində çatdıraraq, yeni yaradılmış strukturların fəaliyyəti zamanı bunların aradan qaldırılmasını tapşıraraq, həmçinin regionlar üzrə müəyyən edilmiş proqnoz yerinə yetirilməsi, vergi ödəyicilərinin real vergi potensialının müəyyən edilməsi istiqamətində təhlillər və araşdırmaların aparılması və müvafiq tədbirlər görülməsi, vergi nəzarəti işinin yüksək səviyyədə təşkili və digər məsələlər barədə ərazi vergi orqanlarının rəhbərlərinə göstərişlər vermişdir. İdarə rəisliyinə ərazi vergi orqanlarının əhatə dairəsinə daxil olan rayonların ictimai-siyasi tədbirlərində fəal iştirak etmələri, yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə qarşılıqlı münasibətlərin qurulması və vergi nəzarəti tədbirlərinin həyata keçirilməsi zamanı vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı tövsiyələr verilmişdir.

ELBRUS

Vergi Apelyasiya Şurasında...

2015-ci il ərzində Vergilər Nazirliyinin Vergi Apelyasiya Şurasının icraatında olmuş 54 müraciətdən 22-si kameral vergi yoxlamasının, 15-i səyyar vergi yoxlamasının, 15-i operativ vergi nəzarətinin nəticələri, 2-si isə digər məsələlər ilə bağlı olmuşdur.

İcraatda olmuş müraciətlərdən 49-na baxılaraq müvafiq qərarlar qəbul edilmiş, 5 müraciətə baxıl-

ması isə 2016-cı ilə keçirilmişdir. Baxılaraq müvafiq qərarlar qəbul edilmiş müraciətlərin 27-si tam və ya qismən təmin olunmuş, 14-ü təmin edilməmiş, 4-nün icraatına xitam verilmiş, 3-ü baxılmadan saxlanılmış, 1 müraciətin isə müddəti uzadılmışdır.

Şura tərəfindən baxılmış 49 müraciətdən 46-sı vergi ödəyicisinin təkrar şikayəti, 3-ü isə vergi orqanının müraciəti üzrə olmuşdur.

Dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri

Maliyyə Nazirliyi 2015-ci il üzrə dövlət büdcəsinin icrasına (operativ) dair məlumatı açıqlayıb. Məlumatla görə, ötən il üzrə dövlət büdcəsinin mədaxili 19 milyard 438 milyon manat proqnoza qarşı 17 milyard 153,2 milyon manat və ya 88,2 faiz icra olunub.

Vergilər Nazirliyi tərəfindən mədaxil proqnozu 100,1 faiz icra edilməklə dövlət büdcəsinə 7 milyard 118,2 milyon manat vəsaitin daxil olması təmin edilmişdir ki, bu da ötən illə müqayisədə 4,5 milyon manat və ya 0,1 faiz çoxdur. Həmin vəsaitin 70,6 faizi və ya 5 milyard 28,3 milyon manatı qeyri-neft sektorundan daxilolmaların payına düşür. Bu isə 2014-cü ilə nisbətən 721,8 milyon manat və ya 16,8 faiz çoxdur.

2015-ci il üzrə Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən proqnoza 100,1 faiz əməl olunaraq dövlət büdcəsinə 1 milyard 591,9 milyon manat vəsaitin daxil olması təmin edilmişdir ki, bu da 2014-cü illə müqayisədə 5,4 faiz və ya 81,1 milyon manat çoxdur.

Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən daxilolmaları 222,6

milyon manat təşkil edib. Bu isə 2014-cü illə müqayisədə 7,4 faiz və yaxud 15,3 milyon manat çoxdur. 2015-ci ildə sair daxilolmalardan nəzərdə tutulan 48 milyon manat qarşı büdcəyə 90,5 milyon manat və yaxud proqnoza nisbətən 2 dəfə çox vəsait daxil olub.

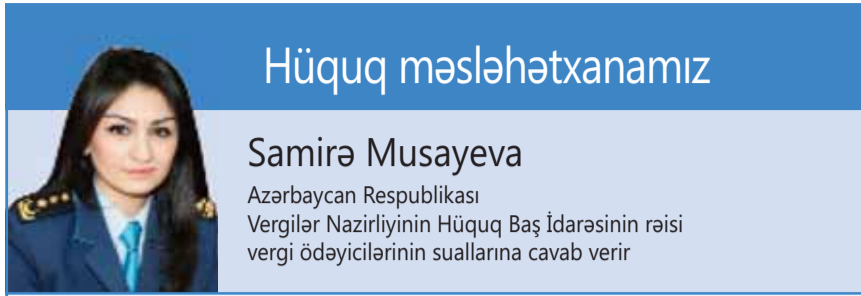
Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə 8 milyard 130 milyon manat vəsait transfert edilib. Ötən il dövlət büdcəsinin xərcləri 84,3 faiz və ya 17786,8 milyon manat icra olunub. 2015-ci il ərzində dövlət büdcəsi xərclərinin 10 milyard 361,5 milyon manatı və ya 58,2 faizi cari xərclərə, 6 milyard 720,9 milyon manatı və ya 37,8 faizi əsaslı xərclərə, 704,4 milyon manatı və ya 4 faizi dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmətlə bağlı xərclərə yönəldilib.

Dövlət büdcəsi xərclərinin 31,9 faizi və ya 5 milyard 665,9 milyon manatı sosial təyinatlı xərclərin (əməyin ödənişi fondu, təqaüd və sosial müavinətlər, dərman və ərzaq xərcləri) maliyyələşdirilməsinə yönəldilib ki, bu da 2014-cü illə müqayisədə 188 milyon manat və ya 3,4 faiz çoxdur.

Funksional təsnifatla uyğun olaraq, 2015-ci ildə 2014-cü illə müqayisədə nəqliyyat və rabitə xərclə-

rinə 35,4 faiz (31,2 milyon manat), ümumi dövlət xidmətləri xərclərinə 24,4 faiz (347,6 milyon manat), müdafiə xərclərinə 12,2 faiz (184,7 milyon manat), iqtisadi fəaliyyətlə bağlı xərclərə 10,2 faiz (31,4 milyon manat), kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə 8,5 faiz (42,9 milyon manat), səhiyyə xərclərinə 6,4 faiz (42,9 milyon manat), təhsil xərclərinə 3,3 faiz (51,3 milyon manat), məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanlarının saxlanılması xərclərinə 0,2 faiz (2,2 milyon manat) çox vəsait yönəldilib. 2015-ci ildə dövlət büdcəsindən dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinə 4 milyard 994,4 milyon manat vəsait ayrılıb. Bu xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 28,1 faiz olub.

2015-ci il üzrə büdcə təşkilatlarının təqdim etdikləri xərc sifarişləri üzrə xəzinədarlıq orqanları tərəfindən qəbul edilmiş öhdəliklər tam və vaxtında maliyyələşdirilib. 2015-ci ilin icmal büdcəsinin gəlirləri 18 milyard 207,3 milyon manat, xərcləri isə 21 milyard 067,1 milyon manat icra olunub.

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Gəlir vergisi

1-ci qrup əliləm, aylıq əməkhaqqım 350 manatdır. 2016-cı il yanvarın 1-dən aldığım əməkhaqqından gəlir vergisi tutulmalıdır?

Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin (VM) 95-ci maddəsinə əsasən, rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər gəlir vergisinin ödəyiciləridir. VM-in 96.1-ci maddəsində göstərilir ki, rezidentlərin gəlirləri üzrə vergitutma obyektini vergi illi üçün rezidentlərin bütün gəliri ilə həmin dövr üçün bu Məcəllə ilə müəyyən edilən gəlirdən çıxılan məbləğ arasındakı fərqə bərabər olan vergiyə cəlb edilən gəlirdir. VM-in 97.1-ci maddəsində isə qeyd edilmişdir ki, rezident vergi ödəyicisinin gəliri onun Azərbaycan Respublikasında və Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında əldə etdiyi gəlirdən ibarətdir.

Muzdlu işlə əlaqədar əldə edilən gəlir, muzdlu işə aid olmayan fəaliyyətdən əldə edilən gəlir, vergilərdən azad edilən gəlirlərdən və əsas vəsaitlərin (vosaitin) yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan artımdan başqa bütün digər gəlirlər VM-in 97.3-cü maddəsi ilə gəlirlərə aid edilmişdir.

Fiziki şəxslər tərəfindən muzdlu işlə əlaqədar alınan gəlir - əməkhaqqı, bu işdən alınan hər hansı ödəmə və ya fayda, o cümlədən əvvəlki iş yerindən, yaxud gələcək muzdlu işdən alınan gəlirdir (VM, maddə 98.1) Vergi Məcəlləsinin 101.1-ci maddəsinə əsasən, muzdlu işləyən fiziki şəxslərin aylıq gəlirinin (o cümlədən

əməkhaqqının) 2500 manatadək olan hissəsindən 14 faiz, 2500 manatdan çox olduqda isə 350 manat üstəgəl 2500 manatdan çox olan məbləğin 25 faiz dərəcəsi ilə vergi tutulur.

«Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» 20 oktyabr 2015-ci il tarixli Qanuna əsasən, 1 yanvar 2016-cı ildən VM-in 102.1.6-cı maddəsi ilə fiziki şəxsin əsas iş yerində (əmək kitabçasının olduğu yerdə) hər hansı muzdlu işlə əlaqədar əldə edilən aylıq gəliri 2500 manatadək olduqda - ölkə üzrə yaşayış minimumunun 1 misli; illik gəliri 30000 manatadək olduqda - ölkə üzrə yaşayış minimumunun 12 misli məbləğində olan hissəsi gəlir vergisindən azad edilmişdir. Ölkə üzrə yaşayış minimumu Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 20 oktyabr tarixli «Yaşayış minimumu haqqında» Qanununun 1-ci maddəsinə əsasən 2016-cı il üçün 136 manat məbləğində müəyyən edilmişdir.

Əlavə olaraq qeyd etmək lazımdır ki, I qrup əlillərin (müharibə əlillərindən başqa) hər hansı muzdlu işdən vergi tutulmalı olan aylıq gəliri 200 manat məbləğində azaldılır (VM, maddə 102.3).

Qeyd edilən hallar nəzərə alınmaqla, Sizin aylıq əməkhaqqınızdan 1,96 manat gəlir vergisi tutulacaqdır: $350 - (200 + 136) * 14\% = 1,96$

Güzaştələr bank əmanətlərinin həcmində artmasına şərait yaradacaq

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi tərəfindən «Əmanətlərin sığortalanması haqqında», «Valyuta tənzimi haqqında», «Dövlət satınalmaları haqqında», «Gömrük tarifi haqqında» qanunlara, Vergi Məcəlləsinə və İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər edilib. Bundan əlavə, «Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında» qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul olunub. Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, 2016-cı il fevralın 1-dən 3 il müddətində yerli bank və xarici bankın Azərbaycan fəaliyyət göstərən filialı tərəfindən fiziki şəxslərin əmanəti üzrə ödənilən illik faiz gəlirləri, habelə emitent tərəfindən investisiya qiymətli kağızları üzrə ödənilən dividend, diskont (istiqrazların nominalından aşağı yerləşdirilməsi nəticəsində yaranmış fərq) və faiz gəlirləri vergidən azad olunur.

İqtisadçı Aqil Əsədovun sözlərinə görə, Azərbaycanda əmanətlərin gəlir vergisindən azad olunması təcrübəsi yeni hadisə deyil, ötən illər ərzində də bu sahədə vergi güzəştləri olub. Milli Məclisin qəbul etdiyi yeni qanun layihələrinə əsasən, banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən fiziki şəxslərin əmanətləri üzrə ödənilən faizlər gəlir vergisindən azad edilib. Bununla yanaşı, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin kapitalaşma səviyyəsinin artırılmasının stimullaşdırılması məqsədilə həmin qurumların mənfəətinin nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş hissəsi də mənfəət vergisindən azad olunub.

Beynəlxalq vergi və bank qanunvericiliyinə əsasən, kredit, maliyyə, bank, qiymətli kağızlar bazarında dividend məqsədilə yerləşdirilmiş depozit və qiymətli kağızlar vergiyə cəlb olunsada, Azərbaycan hökuməti banklarda əmanətləri olan vətəndaşların mənfəətinə nəzərə alaraq, belə bir addım atıb. Qərar ölkədə bank sisteminin maliyyə vəziyyətini gücləndirmək, banklara depozit qoyuluşlarını stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır.

A.Əsədovun sözlərinə görə, Azərbaycanda bank əmanətlərinin vergidən azad olunduğu bir vaxtda Avropa Birliyinin bir sıra ölkələrində (Yu-

nanıstan, Şimali İrlandiya, İspaniya, Portuqaliya, Kipr) əhalinin depozitlərinə tətbiq edilən vergi yükü bir qədər də artırılıb. Avropada bank əmanətlərinin həcmi 50 mindən artıq olan əmanətçilər üçün vergi dərəcələri daha yüksəkdir. Məsələn, avrozonada ölkələrində banklardakı 50 mindən 100 min avroyadək əmanətlərə tətbiq edilən vergi dərəcəsi 6,5%, həmin məbləğdən yuxarı əmanətlərə isə 9,9% təşkil edir. Avropa ölkələrinin mərkəzi bankları və maliyyə strukturları bu addımı borc böhranından çıxış yollarından biri hesab edirlər. 2013-cü ildən tətbiq edilən yeni qərar Avropa Birliyi ölkələrinin əksəriyyətində əhalinin banklara depozit qoyuluşlarının azalmasına səbəb olub. Avropa Stabilitətdənmə Fondunun məlumatına görə, yüksək vergi adi vətəndaşlarla yanaşı, iri biznes sahiblərinin də depozitlərini digər maliyyə strukturlarına transfer etməsinə, xüsusilə də İsveçrə və Böyük Britaniya banklarına «daşmasına» yol açıb.

İqtisadçı Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklə yanaşı, «Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında» qanun layihəsinin qəbul edilməsinə də mühüm addım hesab edir və hər iki sənədin qəbul olunması əhalinin bank əmanətlərinə inam və etibarını artırmaq, məntəqə qorunan depozitlərin banklardan çıxarılmasının qarşısını almaq və insanları əmanət qoyuluşlarına həvəsləndirmək məqsədi daşdığını bildirir. Əmanətlərlə bağlı yeni qanuna əsasən, banklardakı bütün əmanətlər, məbləğindən asılı olmayaraq, 3 il müddətində tam sığortalanacaq. Bu isə o deməkdir ki, yüksək faizlərlə banklara qoyulmuş 30 min manatdan yuxarı məbləğdə olan əmanətlərə təminat verilməyəcək. Əgər əmanətin qoyulduğu bank bağlansa, dövlət həmin pullara təminat verəcək, vətəndaşın bankdan alacağı pulu özünə qaytaracaq. Dəyişikliklər 6 milyondan çox əmanətçinin əmanətlərinin tam məbləğdə sığortalanmasına imkan verir. Proqnozlara görə, əmanətlərlə bağlı atılan addımlar bank sektorunda kapitalaşmanın yaxşılaşmasına da şərait yaradacaq.

Elbrus CƏFƏRLİ

Sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi davam etdirilir

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV 18 YANVAR 2016-CI İL TARİXLİ FƏRMANI İLƏ «İNVESTİSİYA TƏŞVİQİ SƏNƏDİNİN VERİLMƏSİ QAYDASI»NI TƏSDİQ ETMİŞDİR. FƏRMANA ƏSASƏN, HÜQUQİ ŞƏXSLƏRƏ VƏ FƏRDİ SAHIBKARLARA İNVESTİSİYA TƏŞVİQİ SƏNƏDİNİN VERİLMƏSİ QAYDASI İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ TƏRƏFİNDƏN MÜƏYYƏN EDİLİR. İNVESTİSİYA TƏŞVİQİ SƏNƏDİ VERGİ MƏCƏLLƏSİNDƏ VƏ «GÖMRÜK TARİFİ HAQQINDA» QANUNDA MÜƏYYƏN EDİLMİŞ GÜZƏŞTLƏRİ ƏLDƏ ETMƏYƏ ƏSAS VERİR.

Qaydaya əsasən, investisiyanın həyata keçirildiyi iqtisadi fəaliyyət sahələri, investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı minimal məbləğ və həyata keçiriləcəyi inzibati ərazi vahidləri Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən olunacaq və investisiya təşviqi sənədi bu 3 meyarla tam cavab verən investisiya layihələrini təqdim etmiş sahibkarlara verilməlidir. Sahibkar bunun üçün həmin meyarlara uyğun investisiya fəaliyyətini həyata keçirmək üçün İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciət etməlidir. Ərizə ilə birlikdə nazirliyə meyarlara tam cavab verən investisiya layihəsi (biznes planı), investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı minimal məbləğin 10 faizinin müvafiq investisiya layihəsi üzrə investisiya kimi qoyulduğunu təsdiq edən sənəd, ərizənin vergi ödəyicisi kimi uçota alınması haqqında şəhadətnamənin surəti təqdim edilməlidir. İqtisadiyyat Nazirliyi müraciətə 5 iş günü müddətində baxır, investisiya layihəsi meyarlara tam cavab verdiyi və təqdim olunmuş sənədlərdə çatışmazlıqlar olmadığı halda, nazirlik investisiya təşviqi sənədini sahibkara verir və bu barədə məlumatı 3 gün ərzində Vergilər Nazirliyinə və Dövlət Gömrük

Komitəsinə təqdim edir.

Qeyd edək ki, sahibkar təqdim etdiyi investisiya layihəsinin meyarlarına uyğunluğunun müəyyən edilməsi üçün İqtisadiyyat Nazirliyində müraciət etmək hüququna malikdir. Bu zaman nazirlik müraciətə 5 iş günü müddətində baxaraq cavablandırır.

Investisiyanın təşviq edilməsi sərmayə qoymaq istəyən sahibkarlar üçün daha əlverişli şərtlərlə fəaliyyət göstərmək imkanı verəcək

Qaydada investisiya təşviqi almış sahibkarın fəaliyyətinə nəzarət mexanizmi də əksini tapıb. İqtisadiyyat Nazirliyi investisiya təşviqi sənədi verilmiş investisiya layihəsinin meyarlar pozulmaqla həyata keçirildiyi haqqında əsaslı məlumat əldə etdikdə və bu pozuntuların aradan qaldırılması mümkün olmadıqda, investisiya təşviqi sənədinin ləğvinə dair qərar qəbul edərək, bu barədə 3 gün ərzində sahibkara, Vergilər Nazirliyinə və Dövlət Gömrük Komitəsinə məlumat verməlidir.

İnvestisiya təşviqi sənədini almış şəxs təsərrüfat və digər vergitutma obyektlərini Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş güzəşt müddəti bitənədək təqdim etdikdə, mövcud investisiya

layihəsinə uyğun olaraq mal (iş, xidmət) istehsalına başlamağı və ya davam etdirməyi öhdəsinə götürən təsərrüfat və digər vergitutma obyektlərini əldə edən yeni şəxsə vergi güzəştləri həmin müddətin qalan hissəsi ərzində verilir.

İqtisadçı ekspert Pərviz Heydəröv bildirmişdir ki, keçən il ölkə iqtisadiyyatına 20 milyard ABŞ dollarına yaxın sərmayə qoyulmuşdur və bunun təqribən 50%-ni xarici sərmayə təşkil edir: «Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının meyarlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında Prezident İlham Əliyev yekun nitqində vurğuladı ki, bu il biz xarici investisiyaları Azərbaycana daha böyük həcmdə cəlb et-

məliyik. Bu, hazırda global miqyasda yaranmış şəraitin tələbinə uyğun irəliləyən sahələrdə investisiya fəaliyyəti həyata keçirən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkar tərəfindən investisiya təşviqi sənədini aldıqları andan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiq edici sənədi əsasında idxal etdikləri texnika, texnoloji avadanlıqlar və qurğular 7 il müddətinə gömrük rüsumundan azad ediləcək. Bu güzəştlər sonradan bütüvlükdə qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə nəticələnməyindən, perspektivdə daxilolmaların artmasına şərait yaradacaq. Hazırda hökumətin iqtisadi kursu da məhz buna doğru istiqamət götürmüşdür».

P.Heydəröv onu da qeyd etmişdir ki, investisiyanın təşviq edilməsi sərmayə qoymaq istəyən sahibkarlar üçün daha əlverişli şərtlərlə fəaliyyət göstərmək imkanı verəcək: «Ümumiyyətlə, investisiyaların təşviqi kənd təsərrüfatı, sənaye, xidmət sektoruna həm daxili, həm də xarici sərmayə cəlbini stimullaşdırmaq baxımından olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bununla əlaqədar həyata keçiriləcək korpusların və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında Prezident İlham Əliyev yekun nitqində vurğuladı ki, bu il biz xarici investisiyaları Azərbaycana daha böyük həcmdə cəlb et-

məliyik. Bu, hazırda global miqyasda yaranmış şəraitin tələbinə uyğun irəliləyən sahələrdə investisiya fəaliyyəti həyata keçirən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkar tərəfindən investisiya təşviqi sənədini aldıqları andan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiq edici sənədi əsasında idxal etdikləri texnika, texnoloji avadanlıqlar və qurğular 7 il müddətinə gömrük rüsumundan azad ediləcək. Bu güzəştlər sonradan bütüvlükdə qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə nəticələnməyindən, perspektivdə daxilolmaların artmasına şərait yaradacaq. Hazırda hökumətin iqtisadi kursu da məhz buna doğru istiqamət götürmüşdür».

F.İKRAMQIZI

Daşınmaz əmlaka satış vergisi

Hazırda Azərbaycanda mənzil satışının vergiyə cəlb edilməsi onun əvvəlki istifadə məqsədlərindən asılı olaraq həyata keçirilir.

Vergi Məcəlləsinə edilən son əlavə və dəyişikliklərə görə, mülkiyyətində olan yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsini həyata keçirən şəxslər, məbləğdən asılı olmayaraq, sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləridir. Burada bir neçə hal istisnadır:

- fiziki şəxsin azı 5 il ərzində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi;
- hədiyyə, maddi yardım və miras;
- dövlətin alınan torpağa əvəz olaraq verdiyi kompensasiya;
- əmlakın ər və arvad arasında verilməsi və ya keçmiş ər-arvad arasında boşanma prosesində verilməsi.

Vergitutma obyektinin hər kvadratmetri üçün 15 manat bəzə vergi məbləği müəyyən olunub. Ödəniləcək vergi bu məbləğə zonalar üzrə müəyyən olunmuş əmsalın vurulması ilə hesablanır. Bina Bakı şəhəri, habelə onun qəsəbə və kəndlərində yerləşdikdə, sadələşdirilmiş vergi məbləğinə (15 manata) müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş zonaların asılı olaraq, 1,2 - 4 intervalında əmsallar tətbiq olunur. Yəni əmlakın yerləşdiyi zonanın asılı olaraq, 15 manat müvafiq əmsala vurulur.

Belə bir nümunəni nəzərdən keçirək: fiziki şəxs mülkiyyətində olan və Bakı şəhəri üzrə

2-ci zonada (3,0 əmsal) yerləşən 100 kvadratmetr sahəsi olan mənzilini və 3-cü zonada (2,2 əmsal) yerləşən 150 kvadratmetr sahəsi olan ticarət obyektini təqdim etmişdir. Alqı-satqı əməliyyatlarını rəsmiləşdirən notariuslar tərəfindən ödəmə mənbəyində tutulan sadələşdirilmiş vergi aşağıdakı kimi hesablanır:

Mənzilin satışı üzrə: 100 kv.m. x 15 man. x 3 zona əmsalı = 4.500 manat.

Ticarət obyektinin satışı üzrə: 150 kv.m. x 15 man. x 2,2 zona əmsalı x 1,5 əmsal = 7.425 manat.

Cəmi ödənilməli vergi: 11.925 manat.

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmaqlar Baş İdarəsinin Dövlət orqanları, bələdiyyələr və vergi ödəyiciləri ilə iş şəbəkəsinin rəisi Sükrət Əhmədov bildirmişdir ki, Vergi Məcəlləsinin dəyişiklikdən əvvəl qüvvədə olan müddəalarına əsasən, mənzillərin və digər daşınmaz əmlakların təq-

Mənzilin satışı üzrə:

100 kv.m. x 15 man. x 3 zona əmsalı = 4.500 manat.

Ticarət obyektinin satışı üzrə:

150 kv.m. x 15 man. x 2,2 zona əmsalı x 1,5 əmsal = 7.425 manat.

Cəmi ödənilməli vergi: 11.925 manat.

dim edilməsindən əldə edilən gəlirlər təqdim edilən şəxs tərəfindən vergi orqanlarına müvafiq bəyannamə təqdim olunmaqda yerləşdirilməsi üçün cəlb edilir. Əksər hallarda təqdim edilən bələdiyyə xərcləri təsdiq edilən sənədlərin olmaması və əməliyyatlardan əldə edilən gəlirlərin vergiyə cəlb olunmasında çətinliklər yaranırdı: «Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərlə daşınmaz əmlakın təqdim olunması (satılması) üzrə müqavilələri təs-

diq edən notariuslar tərəfindən ödəmə mənbəyində sadələşdirilmiş verginin tutulması, bir bank günü ərzində dövlət büdcəsinə ödənilməsi və aylıq bəyannamənin vergi orqanına təqdim edilməsi nəzərdə tutulur. Nəticədə daşınmaz əmlakın təqdim olunmasından gəlir əldə edilən şəxslərin vergi öçütuna alınması və onlar tərəfindən müvafiq bəyannamənin vergi orqanına təqdim edilməsi zərurəti aradan qalxır».

FƏXRİYYƏ

Maliyyə siyasətinin əsas hədəfləri

Azərbaycan hökuməti 2016-cı ildə milli iqtisadiyyatın strukturunu dəyişdirilməsi və şaxələndirilməsinə əsaslanan yeni iqtisadi siyasətə keçmək niyyətində olduğunu bəyan edib. İqtisadiyyatın yenidən balanslaşdırılması, özəl investisiyalara və ixraca arxalanan iqtisadi artım modelinə (təklif iqtisadiyyatı) keçidin sürətlənməsi bu siyasətin əsas hədəfləri elan olunub.

Bu il də iqtisadi artım davam edəcək

Beynəlxalq qurumların və respublikamızın iqtisadi strukturlarının hazırladığı sosial-iqtisadi proqnozlara əsasən, cari ildə yüksələn global risklər fonunda dünya iqtisadiyyatında artımın zəif və kövrək olması, beynəlxalq ömtə və maliyyə bazarlarında gözlənilən qeyri-müəyyən şəraitin qalması Azərbaycanın da iqtisadi artım göstəricilərinə təsir göstərəcək. 2016-cı il üçün dünya bazarında neftin orta qiyməti ilə bağlı müxtəlif proqnozlar verilməkdədir. Dünya neft bazarında təklifin tələbi üstələməsi şəraitində əksər analitik mərkəzlər neftin ucuzlaşmağa davam edəcəyini proqnozlaşdırırlar.

Nağdsız ödənişlərlə bağlı yeni xidmətlərin tətbiqi və elektron ödəniş infrastrukturunu inkişaf etdiriləcəkdir

Beynəlxalq Valyuta Fondunun bütün bu amillər nəzərə alınmaqla irəli sürülən proqnozları əsasında aparılmış hesablamalara görə, 2016-cı ildə Azərbaycanda 1,2% iqtisadi artım gözlənilir. Mərkəzi Bankın cari ilə dair pul və maliyyə siyasəti ilə bağlı bəyanatına əsasən, beynəlxalq valyuta bazarlarında baş verən dəyişikliklərin Azərbaycana müəyyən təsirləri qaçılmaz olacaqdır. ABŞ-ın Federal Ehtiyatlar Sisteminin yumşaq monetar siyasətindən tədricən imtina etməsinin davam edəcəyi gözlənilir ki, bu da əksər region ölkələrində iqtisadi artımın aşağı düşməsinə səbəb olacaqdır və bu amil global maliyyə bazarlarında da təsirsiz ötməyəcək.

Bütün bu faktorları nəzərə alan Azərbaycan hökuməti iqtisadi siyasəti milli iqtisadiyyata təsir edən xarici və daxili iqtisadi amillər, ortamüddətli proqnozlar nəzərə alınmaqla həyata keçirəcəkdir. 2016-cı ildə də qeyri-neft sektoruna iqtisadi artımın başlıca mənbəyi olacaqdır. Milli iqtisadiyyatın və ixracın şaxələndirilməsinə yönəlməş əlavə tədbirlər qeyri-neft sektorunda iqtisadi artıma müsbət təsir edəcək.

Valyuta bazarı «üzən məzənnə rejimi»nin tələblərinə uyğun tənzimlənəcəkdir

Müəyyənləşdirilən fikrincə, neftin qiyməti tədiyyə balansının profitinə təsir göstərən başlıca amildir. Müxtəlif qiymət sənədləri üzrə hökumətin və Mərkəzi Bankın adekvat siyasət re-

aksiyalara mövquddur. Neftin bəliyin qiymətinin 30 ABŞ dolları səviyyəsinə düşməsi perspektivləri nəzərə alınmaqla makroiqtisadi siyasətin yeni şəraitə uyğunlaşdırılması təmin ediləcəkdir. Manatın məzənnəsi neftin daha aşağı qiymətində belə idxalın əhəmiyyətli azalmasına və yerli istehsalın övzələnməsinə, qeyri-neft ixrac potensialının reallaşmasına təsir göstərəcək.

Proqnozlara görə, valyuta axınlarındakı qeyri-müəyyənliklər Azərbaycanın ticarət tərəfdaşı olan ölkələrin valyutalarının məzənnələrindəki dəyişikliyi də artıracaqdır. Devalvasiya risklərinin təzyiqlərini azaltmağa çalışan Mərkəzi Bank global çağırışları nəzərə alaraq, cari ildə məzənnə siyasətini «üzən məzənnə rejimi»nin tələblərinə uyğun tənzimləyəcək. Bununla yanaşı, digər aidiyyəti hökumət qurumları ilə birgə valyuta bazarının tarazlaşdırılmasına yönəldilmiş əlavə tədbirlərin görülməsi də nəzərdə tutulur. İqtisadi siyasət pul siyasətinin çevikliyinə artırılmasına, milli iqtisadiyyatın maliyyə dayanıqlığının və beynəlxalq rəqabət qabiliyyətinin təmin olunmasına yönəldiləcəkdir. Bank sektorunda maliyyə sabitliyinin qorunması da mü-

məklə nizam-intizam gücləndirilməli, israfçılığa, izafə xərclərə yol verilməməli, həmçinin dövlət idarəçiliyi sisteminin təkmilləşdirilməsi, dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi prosesinə əlavə təkan verilməsi, bank sisteminin köklü şəkildə konsolidasiyası və ona etimadın artırılması kimi məsələlərin həllinə nail olunması nəzərdə tutulur. Manatın məzənnəsinin enməsi ilə əlaqədar inflyasiyanın əhəmiyyətli həssas qruplarına ola biləcək mənfi təsirlərinin neytrallaşdırılması tədbirlərinin həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Elektron ödəniş sistemlərinin genişləndirilməsi əsas prioritetlərdəndir

2016-cı ildə maliyyə infrastrukturunun inkişafı siyasətinə uyğun olaraq, ölkədə maliyyə yığımlarının artırılması üçün dövrüvədən kənar qalan vəsaitlərin dövrüvəyə cəlb edilməsi, bu sahədə şəffaflığın artırılması da diqqət mərkəzində olacaqdır. Bunun üçün isə ən optimal yol kimi nağdsız hesablaşmaların genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankının dəstəyi ilə re-

allaşacaq «Maliyyə sektorunun qiymətləndirilməsi proqramı» çərçivəsində maliyyə vasitçiliyinin genişləndirilməsi planlaşdırılır. Nağdsız ödənişlərlə bağlı yeni xidmətlərin tətbiqi və elektron ödəniş infrastrukturunu inkişaf etdiriləcəkdir. Bu məqsədlə kütləvi ödənişlər qəbul edən dövlət qurumlarının daxili informasiya sistemlərinin, təhsil haqlarının, bələdiyyə vergilərinin toplanılması, habelə notarial xidmətlər, vətəndaş vəziyyəti aktlarının dövlət qeydiyyatı və «Elektron Məhkəmə» sisteminin Hökumət Ödəniş Portalına inteqrasiyası istiqamətində işlər davam etdiriləcəkdir. Aylıq təkrarlanan ödənişlərin (kommunal, internet, telefon haqları kimi) müştərinin hesabından avtomatik silinməsinə imkan verən yeni ödəniş alətinin istifadəsi üçün də imkanlar yaradılacaqdır.

Büdcə xərclərinə qənaət rejimi tətbiq olunacaq

Maliyyə naziri Samir Şerifov bildirib ki, neftin ucuzlaşmasının davam etməsi, həmçinin Mərkəzi Bank tərəfindən yeni məzənnə siyasətinə keçid 2016-cı il üçün təsdiq olunmuş dövlət büdcəsində bir sıra dəyişiklikləri zəruri edir. Buna görə də icmal və dövlət büdcəsi gəlirlərinin yeni şəraitə uyğunlaşması, son illər aparılmış büdcə yığıcamlaşdırılması siyasətinin davam etdirilməsi vacibdir. Hökumət il ərzində büdcə xərclərinin qənaətlə işlədilməsi, bir sıra xərclərin ləğv edilməsi, maliyyə vəsaitlərinin əsasən sosial istiqamətlərə yönəldirilməsi siyasəti həyata keçirəcək. Bütün bunlar dünya bazarındakı proseslərə uyğun qaydada tənzimləyəcək.

Ölkə daxilində və xaricində investisiya qoyuluşu xərcləri də nəzərə alınmaqla, 2016-cı və sonrakı 3 il üçün ciddi qənaət rejimini təmin edəcək tarazlaşdırılmış gəlir və xərclər smetasının hazırlanması əsas iqtisadi hədəflərdən olacaqdır. Dövlət vəsaitlərindən qənaətlə istifadə edil-

məklə nizam-intizam gücləndirilməli, israfçılığa, izafə xərclərə yol verilməməli, həmçinin dövlət idarəçiliyi sisteminin təkmilləşdirilməsi, dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi prosesinə əlavə təkan verilməsi, bank sisteminin köklü şəkildə konsolidasiyası və ona etimadın artırılması kimi məsələlərin həllinə nail olunması nəzərdə tutulur. Manatın məzənnəsinin enməsi ilə əlaqədar inflyasiyanın əhəmiyyətli həssas qruplarına ola biləcək mənfi təsirlərinin neytrallaşdırılması tədbirlərinin həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Ödəniş sistemlərində informasiya təhlükəsizliyinin beynəlxalq standartlar əsasında təmin olunması məqsədilə yaradılmış elektron imza infrastrukturunda maliyyə sektorunda istifadə genişləndiriləcəkdir. Cari ildə başlanmış işlərin davamı olaraq, ölkədə processing fəaliyyəti göstərən bütün kart təşkilatlarının infrastrukturlarını əlaqələndirən, onlar arasında aparılan əməliyyatları emal edən yeni sistemin yaradılması, ödəniş xidmətlərinin effektivliyinin artırılması və xidmət haqlarının aşağı salınması istiqamətində banklarla işlər davam etdiriləcəkdir.

Elbrus CƏFƏRLİ

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

Azərbaycan ilk dəfə olaraq ABŞ-ın Nyu-York şəhərində keçirilən «The New York Times Travel Show» turizm sərgisində iştirak edib.

Rusiyanın bir sıra turizm şirkətləri Azərbaycanın turizm infrastrukturunu və turizm potensialı ilə tanış olmaq üçün ölkəmizə gəliblər.

Çinin paytaxtı Pekində Azərbaycanın da təsisçi-üzv olduğu Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankının açılış mərasimi keçirilib.

Mərkəzi Bank xarici valyuta əməliyyatlarının aparılmasının avtomatlaşdırılması monitoring sistemini yaradır.

«Azəristiliktəchizat» ASC-nin göstərdiyi xidmətlərə görə ödənişləri MilliÖN ödəmə terminallarından etmək mümkün olacaq.

Azərbaycanın 2016-cı il dövlət büdcəsinə yenidən baxılması nəticəsində gəlirlərin 1,9 mlrd. manat, xərclərin isə 1,95 mlrd. manat artımı nəzərdə tutulur.

Maliyyə Nazirliyi xarici valyutada dövlət istiqrazlarının buraxılışını planlaşdırır.

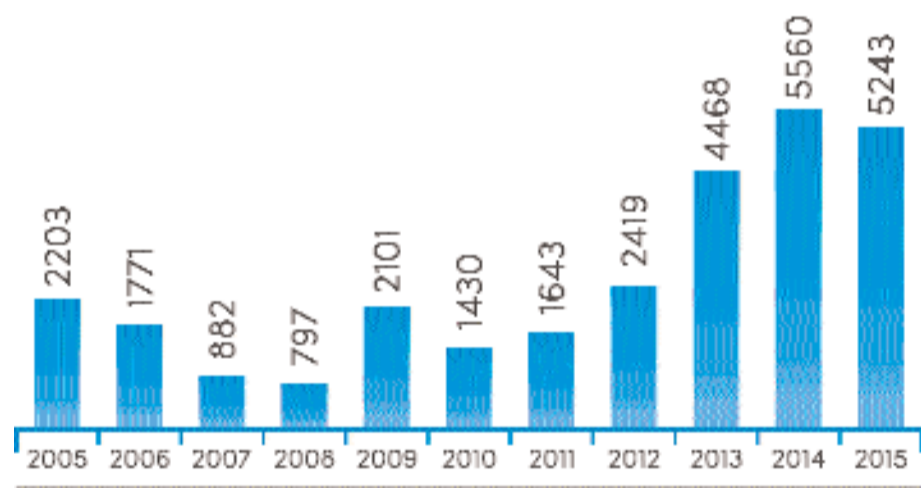
Azərbaycan hökuməti 2016-cı il üçün inflyasiya üzrə proqnozu 10-12%-ə qədər artırır.

Güzsətli kreditlər sahibkarlığın inkişafına təkan verir

2002-ci ildən bu günədək Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu vasitəsilə 30 mindən çox investisiya layihəsi maliyyələşdirilib və proses indi də davam edir. Prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında çıxış edərək bildirib ki, ölkənin maliyyə imkanlarında çətinlik olsa da, bu sahəyə mütləq vəsait yönəldiləcək: «Çünki bu, iqtisadiyyatın real sektoruna qoyulan sərmayədir. Bu sərmayə qoyuluşunda dövlət siyasəti tam öz əksini tapır. Çünki biz dövlət üçün lazım olan sahələri inkişaf etdirməliyik ki, idxal əvəzləyərək, ixrac qabiliyyətli məhsulları yetişdirək. Ona görə güzsətli kreditlərin məqsədyönlü şəkildə verilməsi öz müsbət rolunu oynayır. Bu ilin dövlət büdcəsində bu məqsədlər üçün ən azı keçən ilin səviyyəsində vəsait ayrılmalıdır. Nəzərə alsaq ki, verilən bu kreditlərin böyük hissəsi əvvəlcə götürülmüş və qaytarılmış kreditlər hesabına verilir, burda büdcə yükü o qədər də böyük olmayacaqdır. Olsa da yenə də bu çox önəmli və öz səmərəsini verən sahədir».

Ölkə başçısının nitqində də aydın ifadə edildi ki, sahibkarlığın inkişafı daim diqqət mərkəzindədir və bu sahənin inkişafı üçün bütün zəruri tədbirlər görülür.

SKMF tərəfindən maliyyələşən layihələrin sayı

Sahibkarlar mərifətləndirilir

Sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi sahəsində görülən əsas tədbirlərdən biri də sahibkarların dövlətin güzsətli kreditləri barədə məlumatlandırılmasıdır. SKMF tərəfindən sahibkarlara maliyyə dəstəyi ilə yanaşı, regionlarda və Bakı şəhərinin qəsəbələrində sahibkarlığın inkişafına həsr olunmuş işgüzar forumlar keçirilir. Forumların əsas məqsədi regionların və Bakı şəhərinin qəsəbələrində mövcud iqtisadi potensialının reallaşdırılması istiqamətində sahibkarlarla müzakirələrin aparılması, onların təkliflərinin öyrənilməsi, güzsətli kreditlərin verilməsi mexanizminin izah olunması, sahibkarlara müvəkkil kredit təşkilatlarının səlahiyyətli nümayəndələri arasında işgüzar münasibətlərin qurulması və kreditin alınması ilə

karlarla daha intensiv işləməsinə, potensial sahibkarların üzə çıxarılmasına və nəticədə daha çox kiçik və orta həcmli layihələrin maliyyələşdirilməsinə və s. yönəldilir.

Sahibkarların mərifətləndirilməsi və onlara dövlət maliyyə dəstəyinin göstərilməsi məqsədilə ötən il 39-u regionlarda, 7-si isə Bakı şəhərinin qəsəbələrində olmaqla, 46 işgüzar forum keçirilib və görüşlərdə 4000-dən çox sahibkar iştirak edib. Bu tədbirlər çərçivəsində sahibkarlara güzsətli kreditlər verilib, kreditlərin verilməsi mexanizminə dair mərifləndirici treninqlər keçirilib, sahibkarlara nümunəvi investisiya layihələri təqdim olunub.

Ötən il dövlət tərəfindən 5243 sahibkara güzsətli kreditlər verilib

Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında çıxış edən maliyyə naziri Samir Şerifov sahibkarlığın inkişafına mənfi təsir edən sünü maneə və əngəllərin aradan qaldırılması istiqamətində ölkə başçısının tapşırıqlarının icrasının davam etdirildiyini, 2 il müddətinə sahibkarlıq sahəsində əsaslı yoxlamaların aparılmasının dayandırıldığını diqqətə çatdırıb. Qeyd edilib ki, sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusi rəqabət tələb olunan növlərinin sayı 59-dan 37-dək azaldılıb, sənədləşmə prosesləri sadələşdirilib, bu işlərin «ASAN xidmət» mərkəzlərində həyata keçirilməsinə qərar verilib, həmçinin «Elektron lisenziya» portalının yaradılmasına başlanılıb. Nazirin sözlərinə görə, 2015-ci ilin yekunlarına əsasən, sahibkarlara dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına müvəkkil kredit təşkilatları üzrə kredit portfeli 1 milyard 15 milyon manat, o cümlədən Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu üzrə 945 milyon manat, Kənd Təsə-

rüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti üzrə 70 milyon manat təşkil edib: «Ötən il dövlət büdcəsində ayrılış vəsaiti hesabına 5243 sahibkara 249 milyon manat məbləğində güzsətli kredit verilib. Həmin kreditlərin 40 faizi və yaxud 100 milyon manatı dövlət büdcəsindən, 60 faizi və yaxud 149 milyon manatı isə kredit portfelinin vəsaiti hesabına, yəni qaytarılmış kreditlər hesabına olub. Bütövlükdə, ayrılan güzsətli kreditlərin 85,6 faizi aqrar sektorun, 14,4 faizi müxtəlif sənaye və digər sahələrin inkişafına yönəldilib. Bununla yanaşı, 2015-ci ildə 5160 sahibkara 56 milyon manat məbləğində kiçikhəcmli güzsətli kreditlər verilib».

AYTƏN

Müsabiqə qalibləri mükafatlandırıldı

Vergilər Nazirliyinin «Facebook» səhifəsindəki ənənəvi «Vergilər nə üçün ödəyirik?» müsabiqəsinə yekun vurulmuşdur.

Müsabiqənin şərtlərinə əsasən, iştirakçılar üzərində nazirliyin «Facebook» səhifəsinin ünvanı (fb.com/vergiler) olan foto ilə birlikdə «Vergilər nə üçün ödəyirik?» sualına qeyri-rəsmi, səmimi cavablarını adı mətn şəkildə göndərməli idilər.

Müsabiqə boyunca göndərilən fotosəkillər və cavab variantları mərhələli şəkildə nazirliyin «Facebook» səhifəsində yerləşdirilmiş, qaliblər digər iştirakçıların səssəməsi nəticəsində müəyyən edilmişdir:

I yer - Abbasov Ceyhun (CANON EOS 1200D EF-S 18-55 III Kit fotokamerası ilə təltif olunmuşdur);
II yer - Hüseynova Lola (Lenovo ideapad 100-15IBY N2840 2G 500G 8W noutbuku ilə təltif olunmuşdur);
III yer - Bəyməmmədli Nəcof (Samsung SM-T210 8GB Galaxy Tab 3 Gold Brown planşeti ilə təltif olunmuşdur).

beynəlxalq panoram

Rusiyada vahid sosial vergiyə qayıtmaq gündəlikdədir

KİV-də yayılan məlumata görə, yanvarın 18-də hökumət nümayəndələrinin iştirakı ilə sosial fondların fəaliyyətinə həsr olunmuş iclasda vahid sosial verginin tətbiqi ilə bağlı təklif irəli sürülmüşdür. Vahid sosial vergi və ölkənin vergi sisteminin for-

liklə müəyyənləşdirilmiş vergi ödəmələrinin sığorta hissəsi bu fondlara köçürülür. Hökumət vahid sosial vergidən başqa, işəgötürənlər tərəfindən ödənilən əməkhaqlarına diferensasiya olunmuş vergi yükü tətbiq etməyin perspektivini də müzakirə etmə

«Sosial yığımların yenidən Federal Vergi Xidmətinə həvalə olunması federal büdcənin formalaşmasına müəyyən dərəcədə kömək edəcək. Lakin ölkədə biznesi inkişaf etdirmək lazımdır ki, bu vergiləri yığmaq mümkün olsun». Dövlət Dumasının üzvü Ki-

matında dəyişikliklər edilməsi, iqtisadi cəhətdən məqsədə uyğun olması barədə məsələlərin Rusiya Dövlət Aparatının yaxın günlərdə keçiriləcək yığıncağında müzakirəyə çıxarılması planlaşdırılır.

Əgər hökumət yenidən vahid sosial verginin tətbiqinə başlasa, 2010-cu ildə yaradılmış Sosial Sığorta Fondunun və İcbari Federal Səhiyyə Fondunun ləğv edilməsi də gündəliyə gəlməlidir - hazırda ölkədə qanunverici-

niyyətindədir. Gözlənilir ki, işçilərinin illik əməkhaqqı 800 min rubldan (təxminən 9500 dollar) artıq olan müəssisələrdən daha yüksək sığorta haqqı tutulacaq. Proqnozlara görə, 2016-cı ildə Rusiyada sosial sığorta fondu üçün 600 milyard rubl (7,1 milyard dollar), icbari tibbi sığorta üçün 1 trilyon rubl (11,9 milyard dollar) pul vəsaiti yığılacaq.

Rusiya Federasiyası Şurasının üzvü Vyacheslav Timçenko məsələni şərh edərkən bildirmişdir:

rill Çerkesov isə vurğulamışdır ki, hökumətin atdığı istənilən addım büdcənin doldurulmasına yönəldilib: «Vahid sosial verginin yığılmasının vergi xidmətinə həvalə olunması kənarı gəlirlərin pulların itkisini minimuma endirəcək. Lakin dövlət büdcəsini doldurmaq üçün orta və kiçik biznesə diqqət yetirmək və bu sektora kömək etmək lazımdır. Federal Vergi Xidməti bu sahəni müxtəlif yoxlamalar aparıb «böğmə» məşğuldur».

Sinqapurun vergi sistemi: mənfaat vergisi

Xarici ölkələrin təcrübəsi

Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin icmalı

31 dekabr 2002-ci il tarixədək Sinqapurda imputasiya sistemi tətbiq edilirdi, 2003-cü il yanvarın 1-dən isə həmin sistem birsəviyyəli mənfaat vergisi sistemi ilə əvəz olunmuşdur. Yeni sistem əsasən, rezident müəssisələr tərəfindən səhmdarlara ödənilən bütün dividendlər vergidən azad edilir. Beşillik keçid dövrü ərzində müəssisələrə əvvəlki sistemi tətbiq etmək imkanı verilsə də, 2008-ci il yanvarın 1-dən istisnasız olaraq birsəviyyəli sistem tətbiq olunur.

Vergi ödəyiciləri. Sinqapurda müəssisə və trastlar mənfaat vergisinə cəlb olunur. Dövlət agentlikləri, xeyriyyə təşkilatları və həmkarlar ittifaqları bir qayda olaraq vergidən azad edilir. Ortaqlıqlar ayrıca vergi ödəyicisi hesab edilmir və hər bir iştirakçı ortaqlıqdakı gəliri üzrə vergi öhdəliyi daşıyır.

Rezidentlik. Biznes fəaliyyətinin idarə edilməsi və nəzarəti Sinqapurda həyata keçirilən müəssisə yerli rezident hesab edilir. Təcrübədə müəssisə direktorlarının görüşüdü və de-fakto nəzarəti həyata keçirdiyi yer rezidentlik yeri hesab olunur.

Vergiyə cəlb olunan gəlir. Rezident müəssisələrin Sinqapur mənbəyindən əldə edilən və Sinqapurda xaricdən əldə olunan gəlirləri vergiyə cəlb edilir. Lakin bir sıra xarici gəlirlər vergidən azad edilir. Qiymətləndirmə ili üçün vergiyə cəlb olunan gəlir qiymətləndirilən gəlirdən icazə verilən çıxımlar edilməklə müəyyən edilir. Qiymətləndirilən gəlirə istənilən ticarət və biznes fəaliyyətindən gəlirlər, investisiya qoyuluşundan əldə olunan gəlir, faizlər və icarə gəlirləri, royaltilər, mükafatlar və gəlir təbii digər fayda və qazanclar aiddir.

Vergidən azad olunan gəlir. Vergidən azad olunan vergi ödəyicilərinin gəlirləri və xaricdən alınan xüsusi gəlirlər vergidən azad edilir. Bundan əlavə, müəyyən biznes fəaliyyəti növləri üçün vergidən tam və ya qismən azad edilmə və azaldılmış vergi dərəcəsi kimi bir sıra stimullaşdırıcı güzəştlər tətbiq olunur. Rezident müəssisələrdən alınan bütün dividendlər vergidən azad edilir.

Çıxımlar. Bir qayda olaraq, yalnız bilavasitə gəlirin əldə olunmasına çəkilən xərclərin çıxılmasına yol verilir. Kapital və şəxsi xarakterli xərclərin, biznes fəaliyyətinin başlanmasından əvvəl və dayandırıldıqdan sonra yaranan xərclərin çıxılmasına yol verilmir.

Çıxılan xərclərə biznes xərcləri, faiz ödənişləri, icarə haqları, təmir və bərpa xərcləri, təsdiq olunmuş pensiya fondlarına ayırmalar, araşdırma və tədqiqat xərcləri daxildir. Ümidsiz borclar, avtomobil və əyləncə xərcləri və hədiyyələrin dəyəri müəyyən məhdudiyyətlərlə çıxılır. Ödənilmiş vergi və cərimələr çıxıla bilməz. Qiymətləndirilən gəlirin qazanılması üçün ödənilən royalti çıxılır.

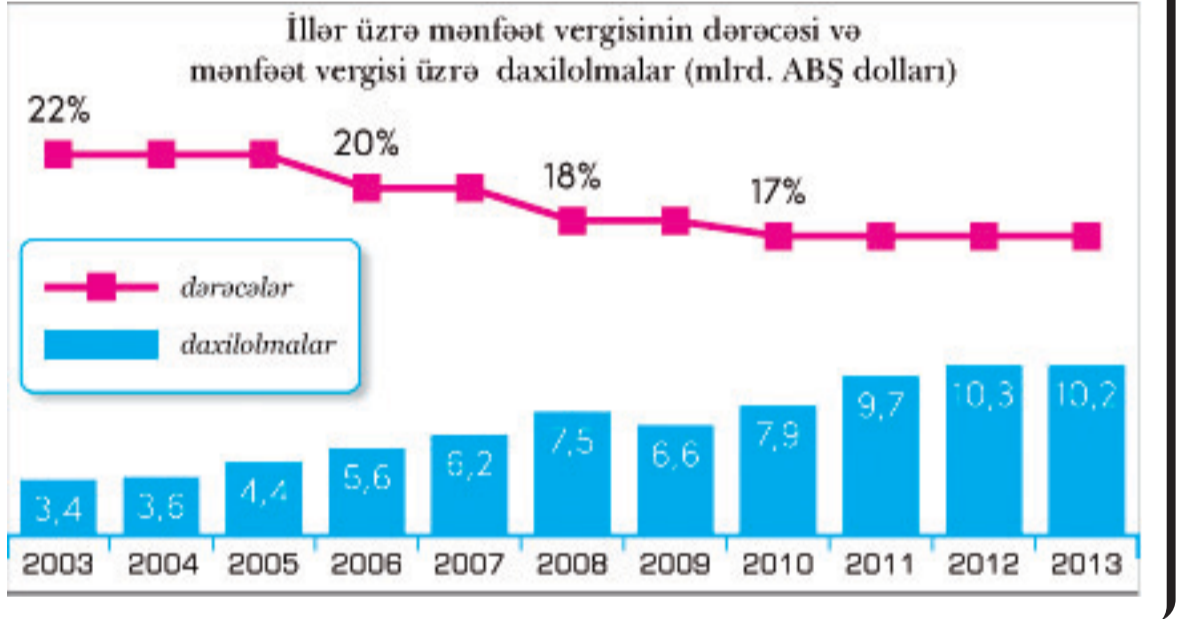
Zərərlər. Kommersiya fəaliyyətindən yaranan zərər bütün digər mənbələrdən əldə edilən, mənfaat kimi qiymətləndirilən gəlirdən çıxılır. Yalnız kommersiya, biznes və peşə fəaliyyətlərindən zərərlər gələcək dövrlərə keçirilə bilər. Zərərin yarandığı il və zərərin çıxılmalı olduğu il arasında müəssisənin səhmdarlarının pay bölgüsü 50%-dən artıq dəyişməmişdirsə, zərərlər qeyri-müəyyən müddətə gələcək dövrlərə keçirilə bilər. 100.000 Sinqapur dollarından (SGD) artıq olmayan (1 SGD=0,7 ABŞ dolları) zərər yarandığı ildən əvvəlki qiymətləndirmə ilinə keçirilə bilər. Zərərin 100.000 SGD-dən artıq olan istifadə edilməmiş hissəsi növbəti illərə keçirilə bilər.

Dərəcələr. 2003-2005-ci ilə qədər Sinqapurda mənfaat vergisinin dərəcəsi 22%, 2006-2007-ci illərdə 20%, 2008-2009-cu illərdə 18% təşkil edib. 2010-cu ildən bugünkü kimi mənfaat vergisinin dərəcəsi 17%-dir. Müəssisənin vergiyə cəlb edilən gəlirinin ilk 10.000 SGD hissəsi 75%, növbəti 290.000 SGD hissəsi isə 50% vergidən azad edilir. Bundan əlavə, 2013-2015-ci qiymətləndirmə illəri üçün bütün müəssisələrə mənfaat vergisinin məbləğini, ildə 30.000 SGD-dən artıq olmamaqla, 30% azaltmaq hüququ verilir.

Vergi bəyannamələri və qiymətləndirmə. Qiymətləndirmə ili təqvim ilidir. Bununla belə, müəssisənin gəliri onun maliyyə ilinə əsasən qiymətləndirilə bilər. Qiymətləndirmə ili üçün vergi öhdəliyi əvvəlki təqvim və ya maliyyə ilində əldə olunan gəlir əsasında hesablanır.

2008-ci və növbəti qiymətləndirmə illəri üçün vergi bəyannamələrinin təqdim edilmə müddəti hər ilin 30 noyabr tarixində bitir.

Verginin ödənilməsi. Vergi cari ödənişlər vasitəsilə ödənilir. Vergi qiymətləndirmə barədə bildirişin təqdim edilməsindən sonra, həttə vergi ödəyicisi qiymətləndirməyə etiraz bildirsə də, 30 gün ərzində ödənilməlidir. Verginin artıq ödənilmiş hissəsi geri qaytarılır. Vergi, həmçinin, hissələrlə də ödənilə bilər.

Xəbərlenti

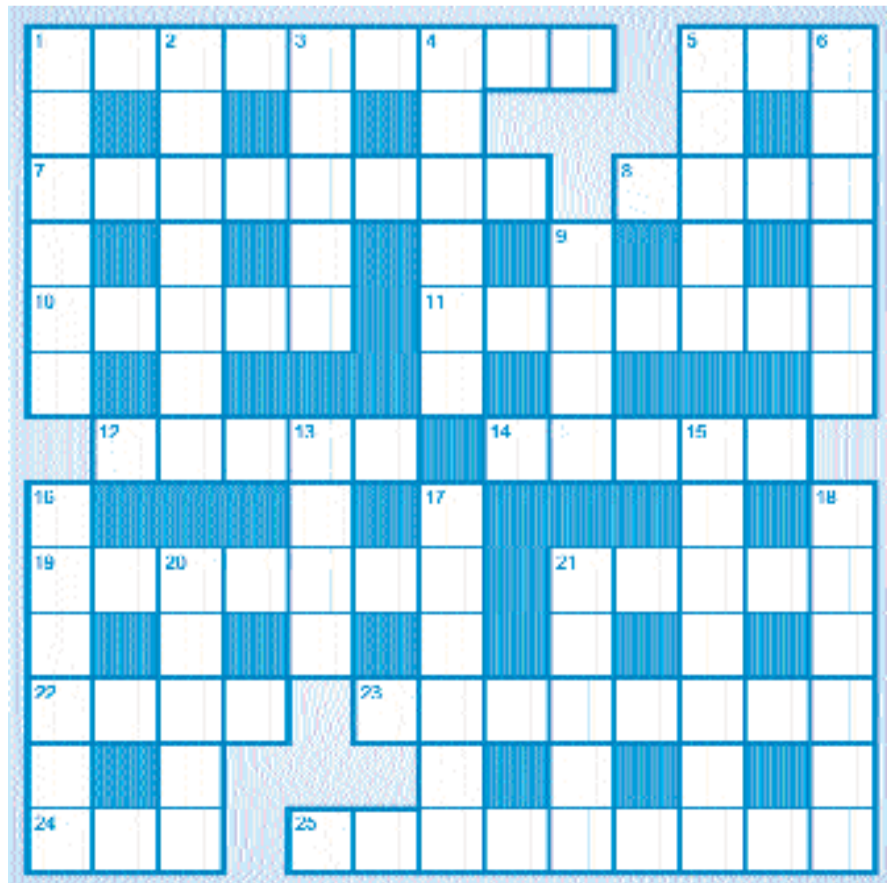
Kanada vergi administrasiyası yeni onlayn xidmət istifadəyə vermişdir. Elektron bəyannamələrin sadələşdirilməsinə yönəldilən «Auto-fill my return» sistemi bəyannamələrin bir sıra bölmələrinin avtomatik şəkildə doldurulmasına imkan yaradır.

«Chanel» firmasının kreativ direktoru, məşhur modeler Laçerfeld gəlirlərini gizlətməkdə və vergidən yayınmaqda ittiham olunur. O, fotoqraf fəaliyyətindən, eləcə də bədii albomların nəşrindən əldə etdiyi gəlirləri vergi bəyannaməsində göstərməmiş, bunun üçün fırıldaqçı əl ataraq pulları qanunsuz şəkildə Britaniya şirkətləri vasitəsilə köçürmüşdür. Vergi orqanları modelyerin 1990-cı illərdə açdığı əmlak üzrə iki investisiya şirkətinin fəaliyyətini də araşdırır.

Çin hökumətinin keçən ilin oktyabr ayında kiçiktutumlu avtomobillərin satışına tətbiq etdiyi vergi güzəştini bu maşınların illik satışının 22,5% artımına səbəb olub. Qeyd edək ki, Çində mühərrikinin tutumu 1,6 litrdən az olan avtomobillərinin satışını üçün vergi dərəcəsi 10%-dən 5%-ə endirilmişdir.

Böyük Britaniya vergi administrasiyasının nəşr etdiyi göstəricilərə əsasən, vergi güzəştləri üzrə xərclər ilk növbədə kapital artımının vergidən azad edilməsinə görə 13% artmışdır. Ölkədə son dörd ildə inşaat sektoru üzrə ƏDV güzəştləri 5,5 mlrd. funtdan 11,4 mlrd. funta, sahibkarlıq üçün güzəştlər 2 mlrd. funtdan 3 mlrd. funta, elmi tədqiqat fəaliyyəti üçün güzəştlər isə 1,4 mlrd. funtdan 2 mlrd. funta çatmışdır. Bu rəqəmləri əsas götürən Leyboristlər Partiyası vergi güzəştlərinə yenidən baxılmasını gündəliyə gətirib.

Polşa hökumətinə Avropa Mərkəzi Bankı tərəfindən xəbərdarlıq edilərək bildirilmişdir ki, təklif olunan bank vergisi kreditlərin verilməsi və maliyyə sabitliyi baxımından mənfii nəticələrə gətirib çıxara bilər. Yeni qanun layihəsi bir sıra maliyyə və sığorta müəssisələri üçün hər ay öz aktivlərinin dəyərinin 0,0366%-i məbləğində vergi ödəmək öhdəliyi nəzərdə tutur.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.Səlcuqlar dövrünə aid irsi rütbə. Şəmkir rayonunda kənd; 2.Gəmi və təyyarədə sükan; 3.Üz tərəfində burulmuş xovları olan üst paltarlıq yun parça; 4.Almaniyada çay; 5.İt cinsi; 6.Pul vahidi; 9.Azərbaycan müğənnisi, bəstəkarı. Tanınmış xanəndə və pədaqoqu ad; 13.Nigeriyanın cənub-şərqi xalq. Tərcümədə «məşə sakınləri» mənasını verir; 15.Təbii flordir nadir mineral. Emal və şüşə istehsalında istifadə olunur; 16.İnsanın bədəninə olan sümüklərin məcmusu; 17.Ancaq mikroskopla görünə bilən birhüceyrəli orqanizm, bakteriya; 18.Yenidən, bir daha; 20.Subtropik yerlərdə bitən həmişəyaşıl sitrus ağacı və bu ağacın yumurtəşəkilli turşməz, sarı meyvəsi; 21.İspan rəssamı. Romantizm dövrünün ən parlaq nümayəndəsi.

Soldan sağa: 1.Rusiya Federasiyasının Kras-

nodar diyarında şəhər; 5.Kamboca yaxınlığında, Siam körfəzində ada; 7.Fizikanın bölməsi; 8.Avrupa qitəsinə göl; 10.Rəngarəng, ala-bəzək; 11.İtaliyanın 1948-ci il Konstitusiyası ilə qismən regional muxtariyyət verilmiş 20 regionundan biri; 12.Azərbaycanın bariton səslili opera müğənnisi, əməkdar artist. Rusiyanın Dövlət Akademik Böyük Teatrın ilk azərbaycanlı solistinin adı; 14.Ağ buğda unundan bişirilən kökə; 19.Uzunqanadkimilər dəstəsinə aid yeganə quş fəsiləsi. Bu fəsiləyə mənsub quşlar arxaya uça bilər; 21.Alıcıya göndərilən və ya buraxılan malların adı, növü, miqdarı, qiyməti yazılmış siyahı göstərən sənəd; 22.Tibet, Monqolustan və Buryatyada budda rahibi; 23.Avtomobil markası; 24.Min

İspan rəssamının ən tanınan rəsmlərindən biri: «Çətir». 1777-ci il. Prado muzeyi, İspaniya, Madrid

kiloqram; 25.1704-cü ildən Böyük Britaniya məxsus Pireney yarımadası sahilində yerləşən ərazi.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Ruhani; 2.Formula; 3.Eridu; 4.Taenqa; 5.Panda; 6.Yanvar; 9.Reno; 13.Rels; 15.Eskvayr; 16.Tarxan; 17.İncəsü; 18.Atlant; 20.Omnya; 21.Triko. **Soldan sağa:** 1.Reflektor; 5.Pay; 7.Hürriyyət; 8.Onon; 10.Nauru; 11.Qrenada; 12.Taurt; 14.Qogen (Pol); 19.Apollon; 21.Tokat; 22.Xına; 23.Gəmiqaya; 24.NEA; 25.Plutokrat.

idman

Azərbaycan dünyanın ən yaxşılıarı siyahısında...

Nüfuzlu beynəlxalq şirkət olan «Sport Market Intelligence» dünyanın ən yaxşı idman ölkələri və şəhərlərinin siyahısını açıqlayıb. Ev sahibliyi etdiyi yarışların nüfuzu, səviyyəsi və təşkilatçılığına görə müəyyənən «Global Sports Nations Index» adlı reyting siyahısında ölkəmiz də yer alıb.

Müxtəlif növlər üzrə dünya və Avropa çempionatları, eləcə də I Avropa Oyunlarının keçirildiyi Azərbaycan siyahıya daxil olan 81 ölkə arasında 37-ci yerdə qərarlaşıb. Respublikamızın əmsalı 4111 xalla dəyərləndirilib. Müqayisə üçün qeyd edək ki, Ermənistanın adı çəkilmədiyi siyahıda Azərbaycan MDB ölkələri arasında 3-cü pillədədir. Bizə yalnız ümumi siyahıda birinci olan Rusiya (41352) və 30-cu pillədə qərar tutan Qazaxıstan (6751) qabaqlayıb. Azərbaycan Argentina, Yunanistan, Ukrayna, Portuqaliya, Serbiya, Bolqarıstan kimi idman ölkələrini arxada qoyub. İlk üçlükdə Rusiyayı müvafiq olaraq, Kanada

(40205) və Böyük Britaniya (37191) izləyir. Türkiyə (12861) siyahıda 18-ci yerdədir.

Şəhərlərin siyahısına isə London başlıq edir. Böyük Britaniyanın paytaxtı 22350 xala malikdir. İlk beşlikdə Rio-de-Janeyro (17209), Moskva (15777), Tokio (15310) və Paris (12219) yer alıb. Azərbaycan paytaxtı Bakı 3974 xalla dünyanın

26-cı idman şəhəridir. Paytaxtımız Los-Anceles, Nanjing, Dehli, Roma, Dubai, Stokholm, Sidney, Köln, Oslo, Toronto və s. kimi dünyanın bir sıra aparıcı şəhərlərindən öndə gedir. Bakı MDB məkanında ilk beşlikdə Rio-de-Janeyro (17209), Moskva, Kazan, Soçi, Sankt-Peterburq və Almatıdan sonra altıncı yerdədir. İstanbul isə ümumi siyahıda altıncıdır.

Rüstəm Orucov Havanada himnimizi səsləndirdi

Kubanın paytaxtı Havanada keçirilən cüdo üzrə Qran-Pri yarışları başa çatıb. Turnirin ilk günündə Azərbaycan milli komandasının üç üzvü qüvvəsini sınayıb. 60 kiloqram çəki dərəcəsinə çıxış edən Orxan Səfərov mübarizəyə ikinci mərhələdən qoşulub. Avstriya təmsilçisi Lüdviq Peyşer və

monqolustanlı Tsoqtaabaar Tsendoçiri məğlub edən O.Səfərov dördüncü finalda braziliyalı Erik Takabatakeyə uduzaraq bürünc medal uğrunda Özbəkistan təmsilçisi Şarəfuddin Lütfillayev ilə qarşılaşıb. Görün idman mübarizəsi şəraitində keçən qarşılaşmada idmançımız rəqibindən üstün olub və millimizin aktivinə ilk medalı yazdırb.

Diğər iki cüdoçumuz - İlqar Müşkiyev (60 kq) və Tərlan Kərimov (66 kq) isə mübarizəni erkən dayandırdılar.

Yarışın ikinci günündə dünya reytingində lider olan cüdoçumuz Rüstəm Orucov tatami üzərində çıxış edən həmdövrümüzün ilk qarşılaşmasında ta-

vələ Monteneqro təmsilçisi Nikola Qusiç, daha sonra italyalı Enriko Parlatiyə qalib gəlib. Dördüncü finalda qanallı Emmanuel Narthey üzərində qələbə qazanan cüdoçumuz yarımfinalda Monqolustan idmançısı Odbayar Qanbatarı da məğlub edərək adını finala yazdı. Həlledici qarşılaşmada Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin tə-

tami sahibi Yordani Fernandes Sastreyə qalib gəlib. Sonra xorvatiyalı Zlatko Kumriçi mübarizədən kənarlaşdıran E.Məmmədov dördüncü finalda Almaniya təmsilçisi Karl-Riçard Frey-ye uduzaraq təsəlliverici görüşlərə qatılıb. İdmançımız bu mərhələnin ilk qarşılaşmasında almaniyalı idmançı Dimitri Petersə qalib gəlib. İkinci görüş-

şündə isə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan cüdoçu İvan Remarenkonu ippon fəndi ilə məğlub edən E.Məmmədov Kuba Qran-prisinin bürünc medalını qazanıb.

Beləliklə, Azərbaycan milli komandası 1 qızıl, 2 bürünc medalla Kuba Qran-prisini 2-ci yerdə başa vurublar. Turnirin qalibi isə Rusiya yığması olub.

Yarışın üçüncü - sonuncu günündə Kuba Qran-prisində Azərbaycanın növbəti medalı Elxan Məmmədov qazandı. Turnirdə 100 kiloqram çəki dərəcəsinə çıxış edən həmdövrümüzün ilk qarşılaşmasında ta-

silçisi Viktor Skvortova vazarifəndi ilə qalib gələn R.Orucov Havana Qran-prisinin qızıl medalını qazanıb.

Vergidən yayınan ulduz futbolçuya

Argentina millisinin və İspaniyanın «Barselona» futbol klubunun müdafiəçisi Xavier Maskerano vergidən yayındığı üçün məhkəmə qarşısına çıxıb. Barselonada gerçəkləşən məhkəmədə argentinəli futbolçu günahını etiraf etsə də, ona 1 il həbs cəzası ilə yanaşı, 815 min avro pul cəriməsi də tətbiq olunub. Lakin Maskeranonun vəkili həbs cəzasının pul cəriməsi ilə əvəz olunması xahişi ittihamçı tərəfdən qəbul edilib və bununla da futbolçunun cəzaçəkmə müəssisəsinə göndərilməsinə ehtiyac qalmayıb.

mozaika

Ümumdünya İqtisadi Forumunun yaydığı son hesabatda görə, qarşıda beş il ərzində texnologiyanın inkişafı nəticəsində dünyanın iqtisadi baxımdan aparıcı ölkələrində 5 milyon iş yeri itisara düşə bilər. Hesabatda göstərilir ki, robotexnikanın və biotexnologiyanın kəşfi indiyədək baş vermiş sənaye inqilabları kimi cəmiyyətin iş həyatında böyük sarsıntılar yarada-

dacaq. Hər il keçirilən Davos Forumunun ekspertləri bəyan ediblər ki, ən böyük risk hədəfi inzibati işçilər və qulluqçulardır.

İrəmiq yaşlı avtomatlaşma nəticəsində inkişaf etmiş ölkələrin 7,1 milyon sakini öz iş yerini itirməli olacaq. Bu itki media, texnologiya və ixtisaslaşdırılmış xidmətlər sahəsində yeni yaranacaq 2,1 milyon iş yeri hesabına qismən kompensasiya olunacaq.

Düşüncələri oxumaq mümkün olacaq

Yaponiyanın Kyuşu Texnologiya İnstitutundan professor Toşimasa Yamazakinin təkmilləşdiriyi texnologiya bir nəfərin danışmadan əvvəl beyin dalğaları vasitəsilə deyəcəklərini qabaqcadan anlamağı mümkün edir. Cinsi mənsubiyyətə fərq qoymadan hər yaşda insanlarla işləyən Yamazakinin əldə etdiyi nəticəyə görə, analoji beyin dalğaları yaradan kəlmə qrupları danışmadan anlaşıla bilər. Beynin nitqi tənzimləyən ön yarımkürəsindəki elektrik fəaliyyətlərindəki dəyişiklikləri ölçən Yamazaki kəlmələr sözlə ifadə edilməzdən əvvəl və sonra beyin fəaliyyətini tutuşdurub. Nəticədə insanın danışmadan əvvəl beyininin fəaliyyətindən deyəcəyi kəlmələrin qabaqcadan başa düşülə biləcəyi müəyyən edilmişdir. Yamazaki və onun tədqiqat qrupunun üzvləri daha çox qarışıq sözlərin və cümlələrin əvvəlcədən anlaşılma bilməsi məqsədilə öz fəaliyyətlərini genişləndirməyi qərara alıblar.

Yapon alimlərinin fikrincə, Yamazakinin aparıcı təkmilləşmə insanları fikirlərini qabaqcadan oxumağa şərait yaratmaqdan əlavə, azyaşlı körpələrin də nə demək istədiklərini başa düşməyə kömək edəcək.

Asılılığın səbəbləri

araşdırma

Amerikalı psixoloqlar sosial şəbəkələrin insan həyatına təsirini araşdırıblar. Tədqiqatçılar «Facebook» sosial şəbəkəsindən asılılığın formalaşmasının səbəblərini müəyyən edə bilməyiblər.

ABŞ-da keçirilmiş illik «NCA» konfransında müxtəlif ölkələrdən olan alimlər sosial şəbəkələrin insan həyatına təsirini müzakirə ediblər. Məlum olub ki, müəyyən fərdi xüsusiyyətlərə malik insan-

lar «Facebook» sosial şəbəkəsindən asılılığa daha meyillidirlər. Bu kateqoriyaya daha çox özləri haqda yüksək fikirdə olmayan insanlar daxildir. Alimlərin sözlərinə görə, sosial şəbəkədən asılılıq insanlara alkoqol və ya narkotik kimi mənfi təsir göstərmir. Həmçinin alimlər bu tip asılılıqdan əziyyət çəkən insanların daha yumşaq xarakterə və pis yaddaşa malik olduqlarını müəyyən ediblər.

Evdə lazım olanlar

- Sevdiyiniz paltarlar müxtəlif səbəblərlə görə tez köhnəlir. Bunun qarşısını almaq üçün paltarların daha düzgün yuyulması üsullarından istifadə edin.
- Təzə paltarlarınızı yumazdan əvvəl sodalı və ya duzlu ilıq su ilə isladın.
- Qaynatdığınız suya yumurta qabığı atsanız, paltarları qar kimi ağardacaq.
- Şalvarların rənginin bozarma təhlükəsi olduqda onları yumazdan əvvəl 12 saat duzlu soyuq suda saxlayın.
- Ləkələri aparmaq üçün paltarı amonyaklı su ilə də silmək olar.
- Ağ paltarlardakı çay ləkəsini təmizləmək üçün onu soyuq su ilə yaxalayın.
- Sintetik parçalardan pas ləkəsini çıxarmaq üçün duz və limon qarışığından istifadə edə bilərsiniz.
- Rəngli paltardakı çay ləkəsini yumurta sarısını suya qarışdıraraq ovub çıxarmaq olar.
- Təzə ləkəni qilsərinli su da aparr.
- Qırıq aradan qaldırmaq üçün paltara su çiləyib 10 dəqiqə gözləyin, sonra ütüləyin.
- Dəsmalların yumşaq qalması üçün onları çox ovmayın.
- Soyuq havada bayıra sərilən paltarların donmaması üçün yumaq məqsədilə istifadə etdiyiniz suya bir az duz qata bilərsiniz.
- Pambıq paltarların yığılmaması üçün ilk dəfə yumazdan əvvəl bir gecə soyuq suda saxlayın.

faydalı

Sümükləri bərpa edən dərman

tədqiqat

ABŞ alimləri sınıqların müalicəsində həkimlərə kömək edəcək nadir nanohissəciklər yaradıblar. Bu nanohissəciklər sümüklərdə bərpa prosesini xeyli sürətləndirir və orqanizmdə hüceyrələrin bölünməsinə stimullaşdırıcı molekulları təyin yerinə çatdırır. Bu isə o deməkdir ki, zədələr əvvəlcədən daha tez aradan qalxa bilər.

Bundan başqa, həmin nanohissəciklərdən başqa məqsədlər üçün də istifadə etmək nəzərdə tutulur. Məsələn, sümüklərdə aparılan cərrahiyyə əməliyyatında və ya karyesin müalicəsində onlardan istifadə etmək mümkündür. Belə olan halda, diş plombları tezliklə bəşəriyyətə gərəksiz olacaq, çünki diş özü-özünü bərpa edəcək.

Bu üsullar osteoporozdan əziyyət çəkən laboratoriya sıçanları üzərində artıq sınaqdan keçirilib.

Araşdırmanın nəticələri ümidvericidir. Alimlər öz ixtiralarını daha iri heyvanlarda, habelə insanlarda üzərində sınaqdan keçirmək niyyətindədirlər.

Müdrüklər deyib ki...

«Xoşbəxtlik də sağlamlıq kimidir: olanda fərqi nə varmur».

Mixail Bulqakov (1891-1940)

